DEEL B: STRATEGIESE DOELWITTE

7. Die Programme

Program 1:

Doelwit[3]

Om algehele bestuur van die onderwysstelsel te verskaf ingevolge die Wet op die Nasionale Onderwysbeleid, die Wet op die Bestuur van Openbare Finansies, en ander beleid.

Die fondse in hierdie program behels onder meer *betaling* vir staatsbefondsde goedere en dienste, veral opvoeders, nie-opvoeders en kantooritems, wat gebruik word vir beheer, bestuur, navorsing en administrasie, asook algemene kantoordienste, bv. skoonmaak- en sekuriteitsdienste, *indien dit gebruik word by die provinsiale hoofkantoor en die streeks-, distriks- en kringkantore*. Die *fondse sluit betaling op* goedere en dienste vir professionele ondersteuning *uit*, bv. sielkundige berading en opvoeder- en bestuursopleiding wat direk aan personeel in instellings aangebied word, asook as enige ander ondersteuning wat direk aan instellings gebied word.

Die program befonds dienste vir die bestuur van die Onderwysdepartement soos volg:

1.1. Kantoor van die LUR	
Om voorsiening te maak vir die funksionering van die kantoor van die Lid van die Uitvoerende Raad (LUR) vir Onderwys, in lyn met die ministeriële handboek.	*Ingesluit* program 1 se goedere en dienste wat aan die kantoor van die LUR vir Onderwys gebied word, insluitend dienste wat verband hou met kommunikasie, navorsing, beplanning, ens., waar die diens binne die kantoor van die LUR in lyn met die ministeriële handboek aangebied word.
1.2. Korporatiewe Dienste	
Om aan die onderwys-stelsel bestuursdienste te voorsien wat nie spesifiek op onderwys gerig is nie.	*Ingesluit* program 1 se goedere en dienste as dit generies en nie onderwys-spesifieke is nie, bv. as dit verband hou met finansiële bestuur, menslike hulpbronne, regsdienste, voorsiening, voorsieningskanaalbestuur, skoonmaak of sekuriteit, IKT vir kantoorbestuurders en kommunikasie.
1.3. Onderwysbestuur	
Om onderwys-bestuursdienste vir die onderwysstelsel te voorsien.	*Ingesluit* program 1 se goedere en dienste as dit onderwys-spesifiek is, bv. as dit verband hou met onderwysbeplanning, kurrikulumontwikkeling, vakadviseurs, betalings vir kring- en distriksbestuurders en beheer, bv. SG, departementshoofde en ontwikkelaars van skoolbestuur.
1.4. Menslike Hulpbronontwikkeling	
Om menslike hulpbron-ontwikkeling vir kantoor-gebaseerde personeel te verskaf	*Ingesluit* program 1 se goedere en dienste wat nodig is vir indiensopleiding van kantoorgebaseerde amptenare, insluitende kantoorgebaseerde opvoeders, asook fondse vir beurse wat aan sodanige amptenare gebied word. Uitgesluit beurse vir nie-amptenare/studente.
1.5. Onderwysbestuursinligtingstelsels (OBIS)	
Om 'n onderwysbestuurs-inligtingstesel ingevolge die Nasionale Onderwysinligtingsbeleid beskikbaar te stel.	*Ingesluit* program 1 se goedere en dienste wat nodig is vir SA-SABS-uitrol, SA-SABS-opleiding, SA-SABS-databewaring, dataverifiëring, LURITS, sake-intelligensie en GIS in lyn met sleutelprioriteite van die OBIS-verbeteringsfonds wat van Nasionale Tesourie ontvang word. *Uitgesluit* IKT-aktiwiteite.

[3] Let wel dat al die inligting op hierdie bladsy uit die goedgekeurde Begrotingstruktuur geneem is

Strategiese doelwitte

Strategiese doelwit 1.1:	**Ontwikkel en implementeer 'n 5-jaar plan vir die ontwikkeling van onderwysers**
Doelwitverklaring	1. Tweejaarlikse vergaderings tussen die WKOD en HOI's en DHOO om pre-diens vir onderwysers te beïnvloed 2. Ontwikkel en implementeer 'n vyf-jaar, in-diens onderwyser-ontwikkelingsplan (insluitend responsiwiteit op inligting uit toetsing; profielsamestelling van onderwysers; opleiding vir e-leer) 3. Ontwikkel en implementeer 'n omvattende onderwyser-aansporingsprogram vir onderwyserontwikkeling om die professionaliteit, onderrigvaardighede, vakkennis en rekenaar-geletterdheid van onderwysers en skoolhoofde te verbeter 4. Werf, keur en behou bekwame en goeie-gehalte skoolhoofde en departementshoofde
Basislyn	Daar was 'n aantal skoolvakansie-opleidingsingrypings wat óf in reaksie was op die vereistes van die nasionale kurrikulum wat nou die Graad 12-vlak in 2014 bereik het of wat deel was van die provinsiale taal- en wiskunde-opleidingsplan vir Graad 1- tot 6-onderwysers. Laasgenoemde opleiding is verskaf teen 'n koers van 250 skole per jaar in 'n siklus wat opleiding in twee agtereenvolgende jare vereis. Kursusse wat twee weke duur is elke jaar vir die afgelope ses jaar in die Junie-vakansie by die Kaapse Onderwys- en Leierskapinstituut aangebied. Daar was egter nie 'n oorkoepelende onderwyser-spesifieke plan om hierdie programme, wat as diskrete ingrypings gefunksioneer het, te bestuur nie asook nie die institusionele model om dit te lei nie. Inligting oor die spesifieke opleidingsbehoeftes van onderwysers is nog nie in profiele saamgevat nie en daar is nog nie in sistemies en stelselmatig in daardie behoeftes voorsien nie. Die departement het nie voorheen 'n gerigte program ingestel om skakels met HOI's in verband met voordiensopleiding voor te stel en te bestuur nie. Die onafgehandelde breëband-inisiatief dui ook aan dat daar 'n groot behoefte is om onderwysers in die uitvoering van e-leer op te lei. Professionele ontwikkeling, as 'n volwaardige model in 'n tyd van 'n stabiele kurrikulum, is nog nie holisties aangespreek nie en word nou as 'n hoë prioriteit aangedui.
Strategiese doelwit 1.2.	**Verbeter administratiewe en ander steun aan skole, wat toenemend deur aanlyn dienste verskaf word.**
Doelwitverklaring	1. Verskaf alle gemandateerde dienste doeltreffend aan skole en monitor tevredenheidsvlakke deur middel van klagtemeganismes en 'n jaarlikse kliëntetevredenheidsopname. 2. Benut aanlyn dienste toenemend en optimaal om dienslewering te bespoedig en elimineer ondoeltreffendhede sodat die WKOD dienste aan skole, onderwysers, ouers en leerders op enige tyd, op enige plek lewer (e-Administrasie) 3. Onderwysbeplanning moet data-gedrewe en verantwoordbaar wees

Basislyn	Die WKOD het oor die afgelope vyf jaar gefokus op verbeterde dienslewering en die ontwikkeling en toepassing van verbeterde sakeprosesse en die monitering van kliëntetevredenheid deur middel van jaarlikse opnames. **Aanlyn dienste wat in die jare 2010 tot 2014 geïnisieer is, sluit in:** **IBS:** Fasiliteit om dokumente/sake wat ingedien is/oor verslag gedoen is, na te spoor. **EduInfosearch (vir gebruik deur bestuurders)** Verbeterings om voorsiening te maak vir bestuursverslagdoening oor alle Jaarlikse Prestasieplan (JPP)-lewerbares, insluitend 'n paneelbord-fasiliteit en outomatisering van die volgende prosesse: - Posvoorsiening (insluitend groeiposte) - "Geen-fooi"-skole - Vak- en graadveranderings - Opnames **Sentrale Onderwysbestuursinligtingstelsel (SOBIS) (vir gebruik deur skole)** - Groot verbeterings om voorsiening te maak vir: - aanlyn bestelling van handboeke en werkboeke, skryfbehoeftes, meubels en skoonmaakmiddels - oordragbetalings aan skole - leerdervervoerskemas - inligting oor skoolbeheerliggame/-verenigings - Aansoeke om "geen-fooi"-skole - outomatisering van die prosesse vir die Skoolverbeteringsplan en Monitering van Skoolverbeteringsplanne - Kliëntetevredenheidsopname - Jaarlikse en kitsopnames - Skole se kwartaallikse prestasie - Kwartaallikse afwesigheid - VOO-rekordblaaie - Graad 3-, 6- en 9- sistemiese toetsing - Punte van Jaarlikse Nasionale Assessering. **OSW-databasis:** Fasiliteit om inligting oor organisasies sonder winsbejag wat by skole werk, vas te lê. **DMIS:** Fasiliteit om ondersteuningsbesoeke aan skole, standaardisering van distriksakeprosesse aansoek te doen. **e-Werwing:** Fasiliteit om Curriculum Vitae aanlyn vas te lê en om vakante onderwysposte aansoek te doen. **Menslike Kapitaal-verlofbestuurstelsel (MKVBS):** Fasiliteit om onderwyserbywoning en -verlof en die bestuur van elektroniese betaalstate na te spoor. **Veilige Skole:** Fasiliteit om insidente met betrekking tot hierdie funksionele gebied vas te lê. **Korporatiewe Telefoniese Gids:** 'n Elektroniese telefoongids vir hoofkantoor- en distrikspersoneel. **CONMIS:** Fasiliteit om inligting oor kontrakte vas te lê. **CASE-bestuurstelsel:** Fasiliteit om inligting oor werknemerverhoudinge-funksies in die departement vas te lê. **EKSAMENS:** Die ontwikkeling van 34 substelsels om die matriek- en JNA-eksamen-verwante prosesse te ondersteun.

	Kontantbewyse-stelsel: Fasiliteit om betalings vas te lê en bewyse van betaling by die WKOD se inloopsentrum te voorsien. **Aanlyn beursaansoeke:** Fasiliteit om inligting oor beursaansoeke vas te lê. **SLIMS**: Aanlyn biblioteekbestuursinligtingstelsel vir opvoedkundige biblioteke. **GIS-infrastruktuur- en beplanningsinstrument:** Ruimtelike karteringsinstrument vir beplanning ten opsigte van die ligging van nuwe skole. **Nuwe kurrikulum-webwerf:** Inhoudsbestuur-instrument vir gebruik deur kurrikulumadviseurs en senior kurrikulumbeplanners om inligting oor die kurrikulum op te laai. **SAMI:** Fasiliteit vir die bestuur van inligting oor ongeplaaste leerders. **Aanlyn eksamenvorms**: Aanlyn aansoekvorm vir Senior Sertifikaat-registrasies (onafhanklike kandidate). **D6-kommunikeerder:** Webgebaseerde fasiliteit om kommunikasie tussen distrikskantore en skole te versterk. (in Onderwysdistrik Oos geloods) **EKSAMEN-bestuursinligtingstelsel:** Web-koppelvlak vir eksamenuitslae **Skole se wetenskapvoorraadlys:** Fasiliteit om inligting ten opsigte van wetenskaptoerusting in skole vas te lê. **Vakaturelys:** Versterking van stelsel om vir die vaslegging van advertensies op skoolvlak voorsiening te maak. Beplanning het toenemend plaasgevind op grond van data en ontleding. Dit word gebruik om vooruitskattings te doen en te verseker dat planne en handelinge bewys-gebaseer is. Die volgende vyf jaar sal bovermelde platforms verder bou en uitbrei.

Hulpbronoorwegings

Die kwessies met hulpbronvoorsiening hier onder is in ag geneem tydens die ontwikkeling van strategiese doelwitte.

Uitgawetendense

7% van die totale begroting is vir 2015/16 aan Program 1 toegeken.

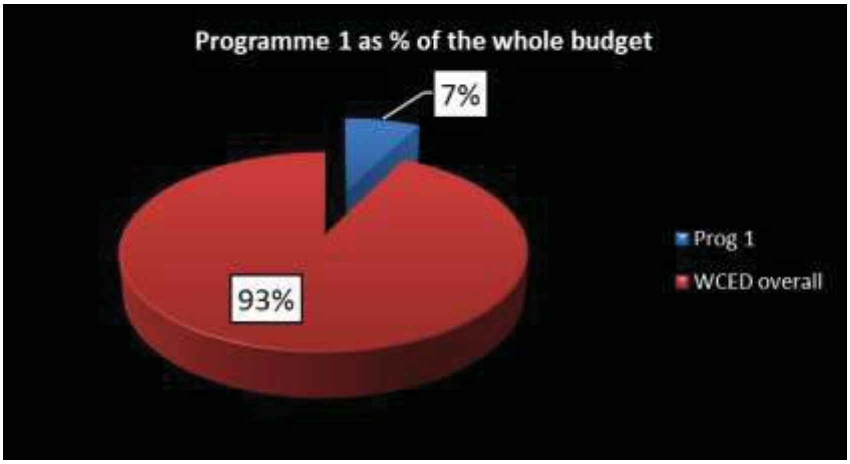

Provinsiale onderwyssektor – Sleuteltendense						
	2012/13	**2013/14**	**2014/15**	**2015/16**	**2016/17**	**2017/18**
	Werklik	**Werklik**	**Beraam**	**Beraam**	**Beraam**	**Beraam**
Betalings per program (R'000)						
1. Administrasie	**992,428**	**1,032,806**	**1,222,754**	**1,410,236**	**1,414,510**	**1,505,085**
2. Openbare gewone skoolonderwys	10,445,476	11,359,028	12,083,075	12,854,456	13,711,569	14,416,766
3. Subsidies vir onafhanklike skole	72,697	84,648	90,326	95,384	99,544	104,521
4. Openbare spesiale skoolonderwys	820,101	910,338	1,045,531	1,059,085	1,115,143	1,182,555
5. Vroeëkind-ontwikkeling	383,894	465,535	515,449	619,191	649,810	683,278
6. Infrastruktuur-ontwikkeling	750,672	1,054,312	1,397,772	1,427,227	1,281,939	1,288,320
7. Eksamen- en onderwysverwante dienste	188,399	204,553	253,717	279,349	290,211	262,406
	13,653,667	**15,111,220**	**16,608,624**	**17,744,928**	**18,562,726**	**19,442,931**

Hoe die begroting vir Program 1 verdeel is:

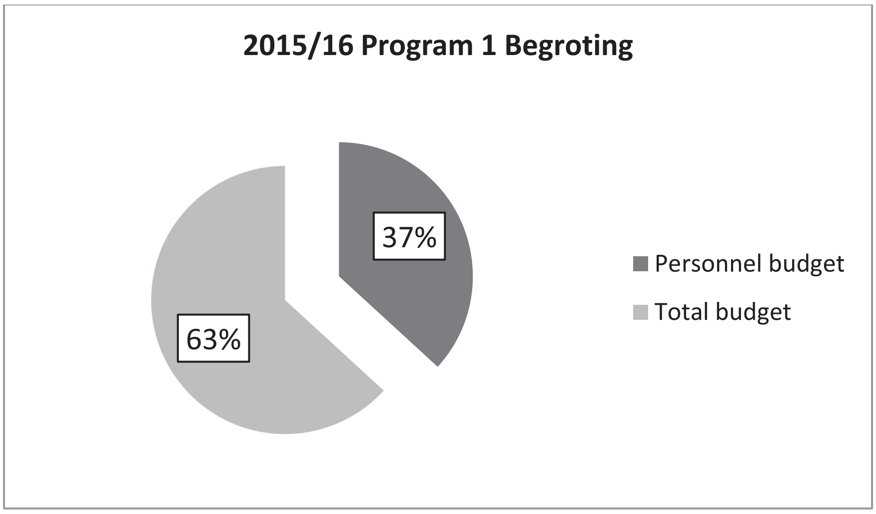

BT 101	Administrasie – sleuteltendense					
	2012/13 Werklik	**2013/14 Werklik**	**2014/15 Beraam**	**2015/16 Beraam**	**2016/17 Beraam**	**2017/18 Beraam**
Betalings per subprogram (R'000)						
1.1 Kantoor van die LUR	6,340	6,117	7,803	8,118	8,656	9,211
1.2 Korporatiewe Dienste	235,798	238,351	269,088	275,742	293,762	312,237
1.3 Onderwysbestuur	726,514	758,600	906,269	1,085,092	1,067,537	1,137,851
1.4 Menslike hulpbronontwikkeling	1,637	834	6,054	6,372	6,723	7,062
1.5 Onderwysbestuur-Inligtingstelsel (OBIS)	22,139	28,904	33,540	34,912	37,832	38,724
Totaal	**992,428**	**1,032,806**	**1,222,754**	**1,410,236**	**1,414,510**	**1,505,085**
Betalings per ekonomiese klassifikasie (R'000)						
Lopende betalings	822,395	907,475	1,128,529	1,318,960	1,319,682	1,405,232
Vergoeding van werknemers	631,327	695,123	787,261	821,258	878,266	937,506
►Opvoeders	132,580	145,978	165,327	172,466	184,438	196,879
►Nie-opvoeders	498,747	549,145	621,934	648,792	693,828	740,627
Goedere en dienste en ander lopende betalings	191,068	212,352	341,268	497,702	441,416	467,726
Oordragte en subsidies	103,067	94,115	56,945	57,603	60,771	63,811
Betalings vir kapitale bates	48,730	18,950	32,716	28,844	28,962	30,692
Betalings vir finansiële bates	18,236	12,266	4,564	4,829	5,095	5,350
Totaal	**992,428**	**1,032,806**	**1,222,754**	**1,410,236**	**1,414,510**	**1,505,085**

Tendense in die getal sleutelpersoneel

Program 1	**2011/12 Werklik**	**2012/13 Werklik**	**2013/14 Werklik**	**2014/15 Beraam**	**2015/16 Beraam**	**2016/17 Beraam**	**2017/18 Beraam**	**2018/19 Beraam**
Opvoeders	126	114	123	127	127	127	127	127
Nie-opvoeders	751	685	755	872	872	872	872	872
Totaal	877	799	878	999	999	999	999	999

Tendense in die verskaffing van belangrike insette

E-admin-hulpbronne

Die WKOD beplan om sy e-administrasie-aanbod oor die volgende paar jaar uit te brei om doeltreffendheid in die stelsel te bevorder en IKT-beheer by skole te versterk. Baie van die hulpbronvoorsiening sal die gefaseerde vernuwing van IKT-toerusting vir e-admin, die verbetering van konnektiwiteit en die versekering van basiese sagtewarelisensiëring vir skole wees ten einde voordeel uit kapasiteitsbesparinge te trek.

Die WKOD se belangrikste leerdernaspoorstelsel, SOBIS, sal versterk word om aan te pas by die nasionale bestuurstelsels vir skooladministrasie, LURITS en SA-SABS, terwyl daar nog steeds gebruik gemaak sal word van die voordele van die implementering van provinsiale outomatiese sakeprosesse en versameling van sleutel- operasionele data wat nodig is om provinsiale en opvoedkundige beplanning in te lig.

In ooreenstemming met die WKOD se e-visie, sal die gefaseerde implementering van die provinsiale Breëband-projek, afgesien van die primêre voordele om die kurrikulum deur dieselfde platform te verskaf, toegang bied wat die skoolgebruiker-administrasie-ervaring sal verbeter, vir beter administratiewe toepassings voorsiening sal maak en kommunikasie met en tussen opvoedkundige instellings sal verbeter.

Risikobestuur

Risiko	Versagting
1. Weerstand teen voorafgestelde opleidingsvoorstelle deur Hoëronderwysinstellings	Stel 'n formele span saam om met Hoër Onderwysinrigtings te skakel en geskeduleerde vergaderings te hou.
2. Onderwyserontwikkelingsplan kry weerstand van onderwysers en vakbonde.	Deurlopende skakeling met werknemerpartye by die PRAVO en met alle ander belanghebbendes.
3. Deelname deur onderwysers en vakbonde aan die profielsamestelling en aansporingsprogram kom in die gedrang.	Aktiewe en deurlopende program vir steunwerwing en aansporings vir deelname.
4. SOBIS is gebou op 'n platform wat nie ontwerp is om bykomende outomatiese sakeprosesse en mobiele tegnologie te akkommodeer nie. Die WKOD is besig om die drempel in terme van kapasiteit oor die internet te bereik.	Migreer SOBIS na 'n platform wat oor die e-Onderwys Wye Area Netwerk ontplooi kan word.
5. Die kapasiteit (hoofsaaklik tegnies en wat tans die mandaat van Cel is) wat nodig is om die visie vir skole se e-onderwys aan te dryf, is nog nie heeltemal duidelik nie en moet gereeld aandag geniet.	Gereelde hersiening van implementeringstrategieë en/of hersien organogram om vir gefaseerde implementering voorsiening te maak.

Program 2:

Doelwit[4]

Om openbare gewone onderwys vanaf Graad 1 tot 12 ingevolge die Suid-Afrikaanse Skolewet en Witskrif 6 oor inklusiewe onderwys te voorsien (E-leer is ook ingesluit.)

Die fondse in hierdie program behels die betaling van alle staatsbefondsde goedere en dienste wat spesifiek met die voorsiening van Graad 1 tot Graad 12 onderwys in openbare gewone skole verband hou. Goedere en dienste wat deur die departement aangekoop word en oordragbetalings aan Artikel 21-skole deur die regering word hier ingesluit. Die fondse sluit betaling op die ontwikkeling van infrastruktuur en professionele dienste uit (insluitend inklusiewe onderwysaktiwiteite)

Doel van Program/Subprogram	***Goedere, dienste en betalings ingesluit en uitgesluit***
2.1. Openbare laerskoolvlak	
Om spesifieke openbare gewone laerskole (insluitend inklusiewe onderwys) te voorsien van hulpbronne wat nodig is vir die Graad 1- tot 7-vlak.	*Ingesluit* al program 2 se goedere en dienste wat in die skole self gebruik word, of goedere, dienste of betalings aan skole toegeken, bv. opvoeders voorsien deur die posvoorsieningsmodel en aan instellings toegewys; skool-spesifieke fondse toegeken deur die Norme en Standaarde vir Skoolbefondsing, waar hierdie hulpbronne vir onderwys in die Graad 1- tot 7-fase gebruik word. *
2.2. Openbare sekondêre vlak	
Om spesifieke openbare sekondêre gewone skole (insluitend inklusiewe onderwys) met die hulpbronne toe te rus wat vir die Graad 8- tot 12-vlak benodig word.	*Ingesluit* al program 2 se goedere en dienste wat in die skole self gebruik word, of goedere, dienste of betalings aan spesifieke skole toegeken, bv. opvoeders voorsien deur die posvoorsieningsmodel en aan instellings toegewys; skool-spesifieke fondse toegeken deur die Norme en Standaarde vir Skoolbefondsing, waar hierdie hulpbronne vir onderwys in die Graad 8- tot 12-fase gebruik word. *
2.3. Menslike Hulpbronontwikkeling	
Om departementele dienste te voorsien vir die ontwikkeling van opvoeders en nie-opvoeders in openbare gewone skole (insluitend inklusiewe onderwys).	*Ingesluit* program 2 se goedere en dienste wat nodig is vir indiensopleiding van skoolgebaseerde personeel, insluitend die dienste van onderwyser-afrigters en afstandsonderrig wat verkry word deur beurse wat aan opvoeders toegestaan word. *Uitgesluit* MHO wat deur die skool self met behulp van Norme en Standaarde-hulpbronne voorsien word. **
2.4. Skoolsport-, kultuur- en mediadienste: in die Wes-Kaap vorm dit deel van die mandaat van die Departement van Kultuursake en Sport	
2.5. Voorwaardelike toelaes	
Om voorsiening te maak vir projekte** onder program 2 wat deur die Departement van Basiese Onderwys gespesifiseer word en deur voorwaardelike toelaes befonds word.	
* *Ten volle* gekombineerde skole, d.w.s. skole met 'n paar leerders in Graad 1 tot 7 en 'n paar leerders in Graad 8 tot 12, sal hier voorsiening voor gemaak word as Graad 9 die hoogste graad is wat aangebied word. Geen skole sal oor programme verdeel word nie, m.a.w. inklusiewe onderwysaktiwiteite ingesluit. ** Insluitend inklusiewe onderwysaktiwiteite	

Strategiese doelwitte

[4] Let wel dat al die inligting op hierdie bladsy uit die goedgekeurde Begrotingstruktuur geneem is

Strategiese doelwit 2.1.	**Ontwikkel en implementeer provinsiale kurrikulumbestuur- en ondersteuningstrategieë**
Doelwit-verklaring	1. Ontwikkel 'n taalstrategie wat verseker dat - Alle leerders aan die bepaalde norme vir vlotheid in lees en skryf per graad op laerskool voldoen - Alle in-diens-opleidingsprogramme gegrond is op die behoeftes wat in die ontleding van Graad 3-, 6- en 9-taaltoetse en die JNA's geïdentifiseer is 2. Ontwikkel 'n wetenskapstrategie wat verseker dat - Daar 'n fokus is op die bemeestering van basiese wiskundige begrippe in die grondslagfase. Daar in die voorskooljare, veral in Graad R, 'n klem op pre-gesyferdheidsvaardighede is. - Daar 'n klem is op die verbetering van wiskunde-onderrig regdeur die skoolloopbaan, met 'n fokus op onderrig in die intermediêre fase 3. Hoërskoolleerders met die potensiaal om wiskunde te doen, geïdentifiseer en vir wiskunde ingeskryf is. 4. Ontwikkel 'n kurrikulumbestuursplan vir die ontwikkeling van wetenskaplike en tegniese vakke 5. Ontwikkel 'n kurrikulumbestuursplan wat aan spesifieke behoeftes in die grondslag- en intermediêre fase aandag skenk 6. Ontwikkel 'n plan van aksie om skole met die beplanning van kurrikulum-aanbiedinge te ondersteun.
Basislyn	Daar is 'n Geletterdheid- en Gesyferdheidstrategie en een vir Wiskunde en Wetenskap op Hoërskool. Dit het hersiening nodig. Die hersiene weergawes sal 'n enkele, hoogs gespesifiseerde Wiskundestrategie vir die heelskoolkontinuum wees wat die aangeleentheid oor Wiskundige Geletterdheid insluit. Daar is geen voorgeskrewe norme vir lees en skryf per graad in die laerskool nie. Die hersiene taalstrategie sal spesifikasies hiervoor ontwikkel.
Strategiese doelwit 2.2.	**Verseker verbeterde skoolbestuur**
Doelwit-verklaring	Ontwikkel ondersteuningsprogramme en skedules vir ingryping wat vir die volgende voorsiening maak: 1. Verseker sterk kurrikulumbestuur in alle fases van skoolonderwys, met spesifieke aandag aan die grondslagfase 2. Skoolbestuursplanne sal die affektiewe en leerbehoeftes van die leerder op hoërskoolvlak suksesvol aanspreek 3. Aanstellingsvereistes sal die vermoë van die skoolhoof om kurrikulumbestuursprosesse in skole te lei, insluit 4. Die SBS sal ondersteun word met die hantering van alle aangeleenthede oor skoolbeheer, insluitende ontwrigtende gedrag en afwesigheid, ens. 5. Skoolbestuur sal 'n leerder-gebaseerde fokus verseker 6. Skoolbestuur moet aanspreeklikheid vir al hul funksies aanvaar. 7. Opleiding van en ondersteuning aan lede van skoolbeheerliggame en monitering van hul rolle en werksaamhede 8. Verbeter die gereeldheid en gehalte van die monitering en steundienste wat deur distrikskantore aan skole voorsien word

Basislyn	1. Die rol en funksies van die skoolhoof en SBS as kurrikulumbestuurders het met die aanvang van die Kurrikulum- en Assesseringsbeleidsverklaring (KABV) deel uitgemaak van die opleiding, maar dit is nie deurgevoer as deel van 'n daadwerklike of eenvormige ingryping vir implementering nie. gesamentlike of eenvormige uitrol intervensie. Effektiewe kurrikulumbestuur sal verseker dat tydroosters goed beplan word om te fokus op die vakaanbiedinge by die skool, sodat dit 'n goeie grondslag bied vir indiensneming of verdere studie en doeltreffend aangebied kan word deur gekwalifiseerde onderwysers en sterk loopbaanvoorligting, assessering en gereedheid van onderwysers. Beplanning en ondersteuning sal ontwikkel word om bystand met bogenoemde te bied. 2. Die plan is om 'n klem op die leerder te ontwikkel om te verseker dat daar aan al die leer- en affektiewe behoeftes van die leerder voldoen word. Dit is nie voorheen formeel in 'n strategie opgeneem nie. 3. Skole is in kennis gestel van die vereiste prosesse vir die aanstelling van skoolhoofde, maar die samestellende elemente van die rol van 'n skoolhoof as kurrikulumbestuurder moet geïdentifiseer word en die identifisering van geskikte kandidate vir die pos van skoolhoof moet gedeeltelik gegrond word op ondervinding en vaardighede in hierdie verband. 4. Die WKOD bied ontwikkelingsprogramme aan om bystand te verleen met die hantering van ontwrigtende gedrag. Hierdie geleentheid sal uitgebrei word om gefokusde bywoning te verseker deur diegene in skole wat uitdagings ervaar. 5. Terwyl 'n leerderfokus nog altyd 'n implisiete grondslag vir die stelsel was, was dit nie voorheen 'n eksplisiete fokus nie. Die nuwe fokus is deel van die geïdentifiseerde provinsiale transversale spelwysiger ten opsigte van Jeugontwikkeling. 6. Daar is verskeie instrument wat op aanspreeklikheid fokus, bv. teikens in die Skoolverbeteringsplanne, die Geïntegreerde Gehaltebestuurstelsel, die Gedragskode en prestasie-oorsigte. Daar sal 'n groter klem wees op die integrasie van die stelsels vir duidelike aanspreeklikheid. 7. Die WKOD hou toesig oor die verkiesing van Skoolbeheerliggame en maak voorsiening vir hul opleiding en ondersteuning. 'n Formeel befondsde vennootskap is met Beheerliggame/-verenigings aangegaan sodat hulle opleiding kan verskaf. 8. Die rol van die distriksamptenaar en die aard en inhoud van ondersteunende besoeke is tot hede nie ten volle bewoord om 'n volgorde of kontinuum van ondersteuning en ingryping uiteen te sit nie. Skole is vanaf 2014 in vier kategorieë geklassifiseer en die skole wat die meeste aandag nodig het, word meer gereeld as ander besoek. 'n Besoek bekend as die Monitering van Skoolverbeteringsplanne-besoek fokus op 'n stel voorgeskrewe gebiede en word kwartaalliks oor verslag gedoen. Verslagdoening oor distriksbesoeke vind op DBIS (distriksbestuurinligtingstelsel) plaas.

Strategiese doelwit 2.3.	**Verseker optimale *onderwysvoorsiening* vir almal, met 'n spesiale fokus op die mees behoeftige persone.**
Doelwit-verklaring	1. Verhoog toegang tot biblioteke en leermateriaal deur die bou- en opgraderingsprogram, vennootskappe met provinsiale en munisipale biblioteke, aankoop van biblioteekmateriaal deur norme-en-standaarde-befondsing en die implementering van die e-leer-strategie 2. Bou vennootskappe tot voordeel van leerders, insluitend dié met alle belanghebbendes, ander regeringsdepartemente, munisipaliteite en ouers. Die program moet die gehalte en opleiding van skoolbestuurders verbeter en ouerlike ondersteuning aan skole en hul kinders versterk 3. Implementeer samesmelting van skole wat in die beste belang van leerders is en beplan die maksimum benutting van koshuise en die doeltreffende bepaling van die roetes vir leerdervervoer

Strategiese doelwit 2.3.	**Verseker optimale *onderwysvoorsiening* vir almal, met 'n spesiale fokus op die mees behoeftige persone.**
	4. Verseker 'n landelike fokus in die beplanning van onderwysvoorsiening. 5. Verseker toegang tot die kurrikulum-aanbod. Dit moet die voorsiening van beter leiding en advies oor vakkeuses insluit, insluitend beroepsgerigte en tegniese vakke vir leerders in geïdentifiseerde geografiese gebiede. 6. Verskaf geboue (sien Program 6) en toerusting om onderrig en leer te ondersteun en leeruitkomste te maksimeer. Verseker dat die fisiese infrastruktuur en omgewing van elke skool leerders inspireer om skool toe te kom om te leer, en vir onderwysers om te onderrig 7. Implementeer die e-leer-program om akademiese prestasie te versterk
Basislyn	1. Nuwe skole word gebou met 'n biblioteekfasiliteit en 1 252 skole het biblioteekfasiliteite. 87 skole word deur sewe mobiele biblioteke gediens. Klasbiblioteke of geskenkte biblioteekmateriaal is in ander skole teenwoordig en skole het vennootskappe met plaaslike biblioteke. Die onderwysbiblioteek-dienste, Edulis, verskaf materiaal aan skole en onderwysers, insluitend aanlyn toegang tot materiaal en tydskrifte. Skole word jaarliks herinner aan die noodsaaklikheid om norme- en standaardebefondsing te bestee op biblioteekmateriaal sodat daar tien boeke per leerder beskikbaar is. 2. Daar is bestaande vennootskappe met provinsiale staatsdepartemente ten opsigte van biblioteekdienste, sport, kuns en kultuur, gesondheidsdienste, gemeenskapsveiligheid, vervoer en openbare werke. Daarbenewens dra gereelde vergaderings en vennootskappe op munisipale vlak by tot dienslewering aan skole en in die verkryging van terreine en dienste. Verhoudinge met belanghebbendes is ingesluit in 'n protokoldokument en roetine- en gereelde vergaderings vind plaas met beheerliggame, forums vir skoolhoofde en hoër onderwysinstellings. Daarbenewens bestaan diensvlakooreenkomste met ondernemings wat borg staan en organisasies sonder winsbejag wat dienste aan skole lewer of hulp met programme in kurrikulumondersteuning verleen. Die impak van hierdie programme sal oor die volgende vyf-jaar tydperk gemeet en dienooreenkomstig aangepas word. 3. Die DBE het aangedui dat skoolrasionalisering nie onderhandelbaar is nie en dat alle provinsies dit by hulle vyfjaarplanne moet insluit. Die WKOD het skole geïdentifiseer met onvoldoende infrastruktuur op gehuurde eiendomme en 'n aantal ander op grond van kwynende getalle of waar twee skole nabygeleë aan mekaar is en by samesmelting sal baat. 'n Oudit van koshuise en sekere vervoerroetes is uitgevoer. Dit sal gemaksimeer word, in oorleg met die planne om onderwyser-leerder-verhoudings en toegang tot tegniese skoolvakke te optimaliseer. 4. Die rasionaliseringsprogram is belangrik ten opsigte van landelike beplanning, wat ook deur die Departement van Basiese Onderwys as "nie onderhandelbaar nie" geïdentifiseer is. Kwessies oor taal, toegang, jeugontwikkeling en geleenthede vir verdere studie is nog nie deur 'n basislynoudit van veral landelike voorsiening behandel nie. Die huidige studies oor voorsiening, ondersteun deur versoeke van munisipaliteite, verskaf die grondslag hiervoor. 5. 'n Opname oor die verspreiding van toegang tot die kurrikulum-aanbod en tot beroepsgerigte en tegniese vakke vir leerders in geïdentifiseerde gebiede is nog nie uitgevoer nie. 6. Die Gebruiker-Batebestuursplan, studies oor inskrywingspatrone, die oudit van koshuise en vervoerroetes, skakeling met distrikte en munisipaliteite lig die beplanning van skole in (verwys ook na Program 6) om onderrig en leer te ondersteun en leeruitkomste te maksimeer. Vennootskappe vir instandhouding en opgradering met munisipaliteite, gemeenskappe en ander agentskappe, beskermhere en weldoeners sal geteiken word om te

Strategiese doelwit 2.3.	**Verseker optimale *onderwysvoorsiening* vir almal, met 'n spesiale fokus op die mees behoeftige persone.**
	verseker dat die fisiese infrastruktuur en omgewing van elke skool leerders sal inspireer om skool toe te kom en te leer en vir onderwysers om te onderrig 7. Die e-leerprogram is in 'n aanvangsfase en behoort 'n impak op versterkte akademiese prestasie te hê. Die WKOD beplan om oor die volgende 3-5 jaar sy e-leer-aanbod ter ondersteuning van die e-visie uit te brei (verwys na besonderhede onder "Hulpbronne" hieronder).

Strategiese doelwit 2.4.	**Verskaf *maatskaplike ondersteuning* en die platform vir *jeugontwikkeling***
Doelwit-verklaring	1. Verseker dat alle skole teen die minimum per-leerder-vlakke befonds word. 2. Gee fooi-vrystelling vir leerders in gevalle waar ouers nie die fooie kan betaal wat deur die skool gevra word nie en daardie skole aansoek om fooi-vrystelling doen 3. Verhoog die getal "geen-fooi"-skole, indien fondse dit toelaat 4. Verbeter toegang tot gesondheidsdienste by skole deur middel van meer voedsame voeding en mobiele klinieke 5. Skenk aandag aan veiligheidskwessies by skole deur middel van die Veilige Skole-program, in oorleg met ander departemente 6. Verskaf doeltreffende ondersteuning ten opsigte van vakkeuses en loopbaanvoorligting. Verseker dat onderwysers toegerus is om op die behoeftes van leerders te reageer, met 'n fokus op die individuele leerder: help om toepaslike vakkeuses in Graad 9 te maak; verskaf studietegnieke; ander toepaslike inligting en verseker ouerbetrokkenheid en -kommunikasie. 7. Implementeer die Jeugontwikkelingstrategie deur middel van die volgende: - Ondersteuning vir Massageleentheid- en Ontwikkelingsentrums deur die voorsiening van naskoolse steun – veral in areas waar retensie swak is - Internskappe (Premier se Bevordering van Jeug, Internskap Projek vir Gegradueerdes, Wes-Kaapse Jeug Oorbruggingsjaar Projek) – ontwikkel vaardighede en kennis gemik op werkgereedheid en inkomstegenerering. - Vaardigheidsontwikkeling (Jeug Fokus Projek en Vaardigheidskole) – beroepsgerigte leer en beroepsrigtings. - Onderwysveiligheidsbestuur – ontwikkel ingrypings wat veiliger skole, ondersteunende skoolgemeenskappe en die welstand van leerders bevorder. - Jeugleierskap en Verteenwoordigende Raad van Leerders (VRL) – ontwikkel vaardighede en kennis gemik op die ontwikkeling van leierskap. - Gesondheid, sorg en ondersteuning – MIV/Vigs en onderwysprogramme vir portuurgroepe. - Skoolverryking – ontwikkel vaardighede en kennis wat nie op inkomstegenerering gemik is nie, bv. burgerlike opvoeding, geskilbeslegting, finansies/skuldbestuur, gesondheid.
Basislyn	1.- 3. Die WKOD voorsien fooi-vrystelling en befondsing op per-leerder vlakke en sal poog om dit te handhaaf of uit te brei, soos die fondse en syfers dit toelaat. Skole wat in 2013 minder as R400 per jaar in skoolgeld gevra het, is genooi om "geen-fooi"-skole te word en 216 het die aanbod aanvaar. 4. Die WKOD het sy voedingsprogram uitgebrei om kwalifiserende leerders in kwintiel 4- en 5-skole in te sluit en het 'n ontbyt by sy program gevoeg. Fondse is in 2014 opsy gesit om te help met die aankoop van twee mobiele klinieke deur die Departement van Gesondheid om skole te besoek en sig- en gehoortoetse uit te voer en vordering teenoor ontwikkelingsmylpale te toets. 5. Die skoolveiligheidsprogram voeg jaarliks 50 nuwe skole op grond van

Strategiese doelwit 2.4.	Verskaf *maatskaplike ondersteuning* en die platform vir *jeugontwikkeling*
	behoeftes en risiko's by sy program. Bestaande ooreenkomste is in plek met die Departement van Gemeenskapsveiligheid en die Suid-Afrikaanse Polisiediens, sowel as met die Departement van Maatskaplike Ontwikkeling om te help met die daarstelling van 'n veilige omgewing vir leer. Die voorsiening van opgeleide skoolveiligheidsbeamptes aan 30 skole in vennootskap met die Metro Polisie is 'n onlangse innovasie. 6. Die departement help tans onderwysers om doeltreffende ondersteuning ten opsigte van vakkeuses en loopbaanvoorligting te voorsien. Al die elemente in die doelwitverklaring moet opnuut beklemtoon word, wat oor die volgende vyf jaar voorsien sal word. 7. Die elemente hierbo gelys vorm deel van die WKOD se huidige stel werksaamhede. Die spelwysiger wat aan die Provinsiale Strategiese Doelwit 2 gekoppel is, met 'n fokus op programme na skool, word tans ondersoek en sal oor die volgende vyf jaar aktief nagestreef word met ander provinsiale departemente en agentskappe as deel van die provinsiale Jeugontwikkelingstrategie.

Hulpbronoorwegings

42% van die totale begroting is aan Program 2 toegeken.

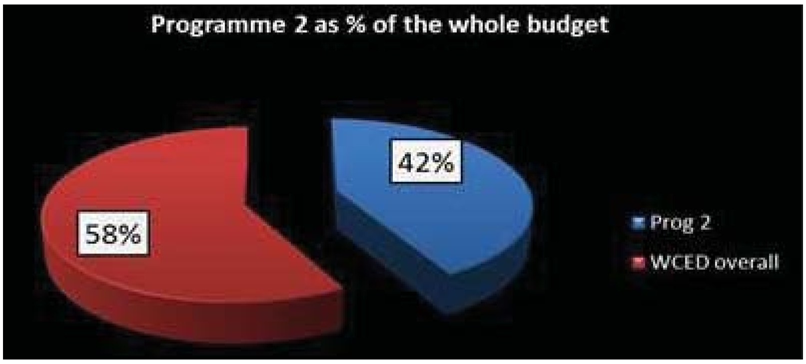

Provinsiale onderwyssektor – Sleuteltendense						
	2012/13	**2013/14**	**2014/15**	**2015/16**	**2016/17**	**2017/18**
	Werklik	**Werklik**	**Beraam**	**Beraam**	**Beraam**	**Beraam**
Betalings per program (R'000)						
1. Administrasie	**992,428**	**1,032,806**	**1,222,754**	**1,410,236**	**1,414,510**	**1,505,085**
2. Openbare gewone skoolonderwys	10,445,476	11,359,028	12,083,075	12,854,456	13,711,569	14,416,766
3. Subsidies vir onafhanklike skole	72,697	84,648	90,326	95,384	99,544	104,521
4. Openbare spesiale skoolonderwys	820,101	910,338	1,045,531	1,059,085	1,115,143	1,182,555
5. Vroeëkind-ontwikkeling	383,894	465,535	515,449	619,191	649,810	683,278
6. Infrastruktuur-ontwikkeling	750,672	1,054,312	1,397,772	1,427,227	1,281,939	1,288,320
7. Eksamen- en onderwysverwante dienste	188,399	204,553	253,717	279,349	290,211	262,406
	13,653,667	**15,111,220**	**16,608,624**	**17,744,928**	**18,562,726**	**19,442,931**

Hoe die begroting vir Program 2 verdeel is:

BT 201	**Openbare gewone skole – Sleuteltendense**					
	2012/13 Werklik	**2013/14 Werklik**	**2014/15 Beraam**	**2015/16 Beraam**	**2016/17 Beraam**	**2017/18 Beraam**
Betalings per subprogram (R'000)						
2.1 Openbare laerskoolvlak	6,188,314	6,597,359	7,019,983	7,546,917	8,007,026	8,365,152
2.2 Openbare sekondêre vlak	3,914,964	4,400,697	4,670,330	4,898,502	5,262,059	5,584,250
2.3 Menslike hulpbronontwikkeling	82,930	82,944	77,350	81,486	99,338	103,856
2.4 Voorwaardelike toelaes	259,268	278,028	315,412	327,551	343,146	363,508
Totaal	**10,445,476**	**11,359,028**	**12,083,075**	**12,854,456**	**13,711,569**	**14,416,766**
Betalings per ekonomiese klassifikasie (R'000)						
Lopende betalings	9,798,650	10,589,365	11,263,114	12,048,690	12,784,456	13,440,098
Vergoeding van werknemers	8,986,866	9,625,958	10,336,051	11,190,592	11,813,739	12,433,277
- Opvoeders	8,088,179	8,663,362	9,302,445	10,071,532	10,632,365	11,189,949
- Nie-opvoeders	898,687	962,596	1,033,606	1,119,060	1,181,374	1,243,328
Goedere en dienste en ander lopende betalings	811,784	963,407	927,063	858,098	970,717	1,006,821
Oordragte en subsidies	643,412	766,676	807,894	805,035	926,343	975,859
Betalings vir kapitale bates	3,414	2,987	12,067	731	770	809
Totaal	**10,445,476**	**11,359,028**	**12,083,075**	**12,854,456**	**13,711,569**	**14,416,766**

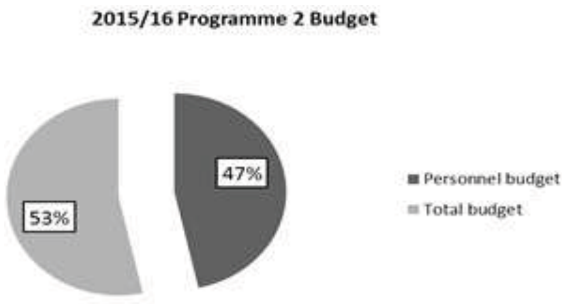

BT 202	Openbare laerskoolvlak – Sleuteltendense					
	2012/13 Werklik	2013/14 Werklik	2014/15 Beraam	2015/16 Beraam	2016/17 Beraam	2017/18 Beraam
Betalings per ekonomiese klassifikasie(R'000)						
Lopende betalings	5,804,783	6,177,072	6,496,807	7,039,046	7,415,520	7,741,183
Vergoeding van werknemers	5,499,978	5,903,023	6,170,963	6,735,261	7,075,481	7,383,790
- Opvoeders	5,004,979	5,312,720	5,553,866	6,061,735	6,397,933	6,645,411
- Nie-opvoeders	494,999	590,303	617,097	673,526	707,548	738,379
Goedere en dienste en ander lopende betalings	304,805	274,049	325,844	303,785	340,039	357,393
Oordragte en subsidies	383,531	420,287	523,176	507,871	591,506	623,969
Betalings vir kapitale bates						
Totaal	**6,188,314**	**6,597,359**	**7,019,983**	**7,546,917**	**8,007,026**	**8,365,152**

BT 203	Openbare sekondêre vlak – Sleuteltendense					
	2012/13 Werklik	2013/14 Werklik	2014/15 Beraam	2015/16 Beraam	2016/17 Beraam	2017/18 Beraam
Betalings per ekonomiese klassifikasie (R'000)						
Lopende betalings	3,686,495	4,097,015	4,432,185	4,648,484	4,975,386	5,283,043
Vergoeding van werknemers	3,472,168	3,708,425	4,148,478	4,437,774	4,719,475	5,029,428
- Opvoeders	3,124,951	3,337,582	3,733,630	3,993,996	4,247,527	4,526,485
- Nie-opvoeders	347,217	370,843	414,848	443,778	471,948	502,943
Goedere en dienste en ander lopende betalings	214,327	388,590	283,707	210,710	255,911	253,615
Oordragte en subsidies	227,819	303,421	238,145	250,018	286,673	301,207
Betalings vir kapitale bates	650	261				
Totaal	**3,914,964**	**4,400,697**	**4,670,330**	**4,898,502**	**5,262,059**	**5,584,250**

Tendense in die getal sleutelpersoneel

Program 2	2011/12 Werklik	2012/13 Werklik	2013/14 Werklik	2014/15 Beraam	2015/16 Beraam	2016/17 Beraam	2017/18 Beraam	2018/19 Beraam
Opvoeders	28 842	28 636	28 318	28 900	29 091	29 091	29 091	29 091
Nie-opvoeders	6 470	6 556	6 122	6 261	6 261	6 261	6 261	6 261
Totaal	35 312	35 192	34 440	35 151	35 352	35 352	35 352	35 352

Tendense in die verskaffing van belangrike insette.

Leer-en-onderrig-ondersteuningsmateriaal (LOOM)

Die Departement van Basiese Onderwys het in sy konsepbeleid oor LOOM 'n vyf-jaar siklus ten opsigte van die volledige aanvulling van handboeke aangedui. Om hierdie rede is aanvullende handboeke gedurende die 2014/15-boekjaar aangekoop vir alle handboeke wat sedert 2011 voorsien is.

Finansiële voorsiening sal vanaf 2015/16 gemaak word om handboeke te begin vervang wat in 2012 vir Graad 10s voorsien is. Die siklus sal dan weer met Graad 1-3 begin om handboeke jaarliks te vervang, terwyl die voorraad handboeke wat nog nie vervanging nodig het nie, aangevul sal word.

Meubels

'n Begroting word jaarliks beskikbaar gestel vir meubels vir bestaande skole asook vir nuwe skole. Distrikte prioritiseer die skoolversoeke vir meubels, wat dan jaarliks bestel en afgelewer word. Versoeke word van distrikte en ander direktorate vir IKT en ander toerusting ontvang. Dit word dan vir verkryging verwerk en jaarliks by skole afgelewer.

e-Leer

Die WKOD se e-visie maak gebruik van die Wes-Kaapse Breëband-inisiatief (**WAN**) wat reeds aan die gang is. Die eerste fases hiervan sal Wes-Kaapse onderwysterreine/skole/kantore as die begunstigdes van e-onderwys, e-leer en e-administrasie behels. Aanvullend hiertoe is die integrale deel om te verseker dat almal toegang tot die Plaaslike Area Netwerk (**LAN**) kan kry.

Die WKOD se "Visie vir e-Onderwys word opsommend in ses strome beskryf:

- Die Plaaslike Area Netwerk (LAN)-projek is 'n grootskaalse projek van die Wes-Kaap Onderwysdepartement. Die LAN-projek sal skoolterreine van 'n draadloos verspreide netwerk vir internet en interkonnektiwiteit in 'n skool voorsien. Dit maak toegang tot die Wye Area Netwerk moontlik en sal na WKOD-skole uitgerol word.

- Die Rekenaartoepassingstegnologie, Inligtingstegnologie en Ingenieurswese, Grafika en Ontwerp (RTT/ IT/IGO) rekenaar Herlaai-projek is 'n program van projekte van die Wes-Kaap Onderwysdepartement. Die projek bied beskikbare en toepaslike tegnologie aan skole wat die tegnologie-verwante vakke van RTT/IT en IGO aanbied.

- Die Edulab Herlaai-projek voorsien beskikbare en gepaste tegnologie aan skole om leerders van regstreekse toegang tot tegnologie in 'n IKT-suite-omgewing te voorsien. Die rekenaar-suites/laboratoriums word gewoonlik in die toepassing van opvoedkundige

digitale hulpbronne vir die verkenning van die kurrikulum, integrasie van multi-media-inhoud en vir die konsolidasie van werk gebruik.

- Die Slim Klaskamer-projek voorsien beskikbare en gepaste tegnologie vir e-Onderrig. Die tegnologie bestaan gewoonlik uit ’n onderwyser-rekenaartoestel, onderwyser-projeksie-toestel, onderwyser- interaktiewe toestel en ’n visualiseerdertoestel (ook bekend as ’n dokumentkamera). Die tegnologie is hoofsaaklik draadloos en het oppak-en-gaan-mobiliteit.

- Die e-Hulpbronne Katalogus-projek is ’n aanlyn digitale inhoud-projek van die Wes-Kaap Onderwysdepartement. Die e-Katalogus-projek poog om toepaslike digitale onderrig- en leerhulpbronne aan onderwysers, leerders en ouers te verskaf. Die aanlyn toepassing/ katalogus voorsien die gebruiker van inligting oor waar vak- en graad-spesifieke hulpbronne te vinde is.

- Die Leerbestuurstelsel-projek (LBS) behels ’n digitale hulpbronbewaarplek en poog om onderwysers, leerders en ouers van digitale onderrig- en leerhulpbronne te voorsien. Die hulpbronne is in die bewaarplek geleë en kan direk in die webruimte afgelaai word.

Risikobestuur

Risiko	Versagting
1. WKOD-strategieë is nie voldoende nie	Verseker uitstekende navorsing van bydraende faktore en van die doeltreffendste maatreëls om dit te behandel.
2. WKOD-strategieë en -planne kry weerstand van skole en vakbonde	Betrek rolspelers en belanghebbendes in die ontwikkeling of bekragtiging van modelle en planne en ter ondersteuning van die implementeringskedule.
3. Teikens is te ambisieus en die probleme wat aandag moet geniet is van ’n ernstige aard	Verseker dat die hulpbronne tot beskikking van die WKOD maksimaal ontplooi word, m.a.w. planne, menslike en fisiese hulpbronne is gefokus op gebiede waar die grootste behoefte bestaan en met inagneming dat ingrypings terrein-gebaseerd moet wees en aandag moet skenk aan die spesifieke behoeftes van elke skool en sy gemeenskap. Vennootskappe sal in hierdie verband maksimaal gebruik word – veral met ouers, munisipaliteite en ander staatsdepartemente.
4. Die naskoolse fokus verswak die fokus op skoolopleiding self	Verseker dat die belangrikste elemente van die regte keuse van vakke, goeie bestuur van skole, skoolkurrikulum-bestuur, fokus op die individuele leerder en toegang tot vakke, soos uiteengesit in hierdie plan, voorop gestel word terwyl daar terselfdertyd ’n duidelike program is om jeug wat ’n risiko loop, te red en hulle van verdere opsies vir leer te voorsien.
5. Die e-visie-program is te ambisieus vir behoorlike opname	Beplan die uitrol deeglik om te verseker dat alle deelnemers in staat is om die geleentheid maksimaal te benut, sonder ’n negatiewe impak op die program van onderrig en leer en dat die belegging in tegnologie goed ingelig is sodat handelinge kostedoeltreffend is en dat verliese of produkveroudering tot die minimum beperk word.

Program 3:

Doelwit[5]

Om onafhanklike skole ingevolge die Suid-Afrikaanse Skolewet te ondersteun.

Die fondse in hierdie program behels oordragbetalings aan onafhanklike skole in ooreenstemming met die Norme en Standaarde vir Skoolbefondsing om die voorsiening van goedere en dienste wat in dié skole nodig is vir onderwys, te ondersteun.

	Goedere, dienste en betalings ingesluit en uitgesluit
3.1. Laerskoolvlak	
Om onafhanklike skole in die Graad 1- tot 7-vlak te ondersteun.	*Sluit* program 3-befondsing vir Graad 1 tot 7 *in*. Die verdeling van toekennings moet, in die geval van gekombineerde onafhanklike skole, volgens die betrokke graad/fase gedoen word.
3.2. Sekondêre vlak	
Om onafhanklike skole in die Graad 8- tot 12-vlak te ondersteun.	*Sluit* program 3-befondsing vir Graad 8- tot 12-leerders *in*. Die verdeling van toekennings moet, in die geval van gekombineerde onafhanklike skole, volgens die betrokke graad/fase gedoen word.

Strategiese doelwit

Strategiese doelwit 3	**Om ingevolge tersaaklike wetgewing ondersteuning aan onafhanklike skole te bied om gehalte-onderwys vir leerders in hierdie skole te verseker**
Doelwitverklaring	1. Verseker deur gereelde ondersteuning en monitering van onafhanklike skole dat alle leerders 'n opvoeding in lyn met die Nasionale Kurrikulumverklaring ontvang. 2. Alle onafhanklike skole is geregistreer voldoen aan die minimum vereistes van die tersaaklike wetgewing. 3. Voorsien subsidies aan skole wat behoeftige leerders bedien.
Basislyn	Die WKOD het 'n patroon van jaarlikse ondersteunende besoeke aan onafhanklike skole ontwikkel en implementeer belangrike instaatstellende beleide. Die bestaan van ongeregistreerde onafhanklike skole hou 'n bedreiging vir die lewering van gehalte-onderwys in. Die WKOD sal verseker dat prosesse vir monitering en evaluering verbeter om veral onafhanklike skole te ondersteun.

Hulpbronoorwegings

1% van die totale begroting is aan Program 3 toegeken.

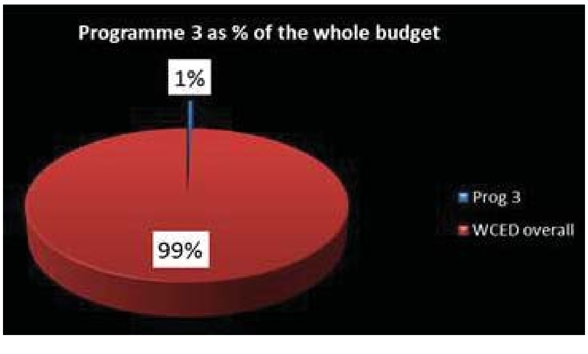

[5] Let daarop dat die inligting op hierdie bladsy uit die goedgekeurde begrotingstruktuur geneem is

Uitgawetendense in die program se begroting

Provinsiale onderwyssektor – Sleuteltendense						
	2012/13	**2013/14**	**2014/15**	**2015/16**	**2016/17**	**2017/18**
	Werklik	**Werklik**	**Beraam**	**Beraam**	**Beraam**	**Beraam**
Betalings per program (R'000)						
1. Administrasie	**992,428**	**1,032,806**	**1,222,754**	**1,410,236**	**1,414,510**	**1,505,085**
2. Openbare gewone skoolonderwys	10,445,476	11,359,028	12,083,075	12,854,456	13,711,569	14,416,766
3. Subsidies vir onafhanklike skole	72,697	84,648	90,326	95,384	99,544	104,521
4. Openbare spesiale skoolonderwys	820,101	910,338	1,045,531	1,059,085	1,115,143	1,182,555
5. Vroeëkind-ontwikkeling	383,894	465,535	515,449	619,191	649,810	683,278
6. Infrastruktuur-ontwikkeling	750,672	1,054,312	1,397,772	1,427,227	1,281,939	1,288,320
7. Eksamen- en onderwysverwante dienste	188,399	204,553	253,717	279,349	290,211	262,406
	13,653,667	**15,111,220**	**16,608,624**	**17,744,928**	**18,562,726**	**19,442,931**

Hoe die begroting verdeel is:

BT301	**Onafhanklike skool-subsidies - sleuteltendense**					
	2012/13 Werklik	**2013/14 Werklik**	**2014/15 Beraam**	**2015/16 Beraam**	**2016/17 Beraam**	**2017/18 Beraam**
Betalings per subprogram (R'000)*						
3.1 Laerskoolvlak	33,618	47,329	49,853	52,564	55,264	58,027
3.2 Sekondêre vlak	39,079	37,319	40,473	42,820	44,280	46,494
Totaal	**72,697**	**84,648**	**90,326**	**95,384**	**99,544**	**104,521**
Betalings per ekonomiese klassifikasie (R'000)*						
Lopende betalings						
Vergoeding van werknemers						
Goedere en dienste en ander lopende betalings						
Oordragte en subsidies	72,697	84,648	90,326	95,384	99,544	104,521
Betalings vir kapitale bates						
Totaal	**72,697**	**84,648**	**90,326**	**95,384**	**99,544**	**104,521**

Hulpbronne

Die WKOD voorsien oordragbetalings aan gesubsidieerde onafhanklike skole en bied geleenthede aan alle onafhanklike skole om aan die WKOD- sistemiese toetse deel te neem en om werkswinkels en opleiding by te woon.

Risikobestuur

Risiko	Versagting
Skole versuim om aan die vereiste gehalte-voorskrifte te voldoen.	Verseker dat gepaste moniterings-maatreëls in plek is

Program 4:

Doelwit[6]

Om verpligte openbare gewone onderwys te bied in spesiale skole, in ooreenstemming met die Suid-Afrikaanse Skolewet en die Witskrif 6 oor inklusiewe onderwys. Insluitend e-leer en inklusiewe onderwys.

Die fondse in hierdie program sluit *befondsing* in *vir* alle staatsbefondsde goedere en dienste wat spesifiek betrekking het op die voorsiening van Graad R- tot 12-onderwys in openbare spesiale skole. Die goedere en dienste wat deur die departement aangekoop word en wat deur middel van oordragbetalings van die regering deur skole aangekoop word, is hier ingesluit. Die fondse *sluit* goedere en dienste *uit* wat deur spesiale skole aangebied word, maar veral gerig word op benutting deur gewone skole op 'n hulpbronsentrum-basis. Dit word onder subprogram 2.1. en 2.2. ingesluit

4.1. Skole	
Om spesifieke openbare spesiale skole van hulpbronne te voorsien. (Insluitend e-leer-aktiwiteite en inklusiewe onderwys.)	*Ingesluit* program 4 se goedere en dienste wat in die skole self gebruik word, of goedere, dienste of betalings aan spesifieke skole toegeken, bv. opvoeders voorsien deur die posvoorsieningsmodel en aan instellings toegewys; of skool-spesifieke fondse, waar hierdie hulpbronne vir onderwys in die Graad 8- tot 12-fase gebruik word. (Daar is geen verdeling tussen laerskool- en sekondêre fase nie en Graad R is ingesluit).
4.2. Menslike Hulpbronontwikkeling	
Om departementele dienste te voorsien vir die ontwikkeling van opvoeders en nie-opvoeders in openbare spesiale skole (insluitend inklusiewe onderwys).	*Ingesluit* program 4 se goedere en dienste wat nodig is vir indiensopleiding van skoolgebaseerde personeel, insluitend die dienste van onderwyser-afrigters en afstandsonderrig wat verkry word deur beurse wat aan opvoeders toegestaan word. *Uitgesluit* MHO wat deur die skool self met behulp van hul subprogram 4.1-hulpbronne voorsien word.
4.3. Skoolsport, kultuur en mediadienste	
Om bykomende en departementeel bestuurder sport-, kultuur- en leesaktiwiteite in openbare spesiale skole te voorsien (insluitend inklusiewe onderwys).	*Ingesluit* program 4 se goedere en dienste wat deur die departement gebruik word om sport- en kultuuraktiwiteite en leesdienste te voorsien aan skole, buiten sodanige aktiwiteite wat deur die skool self aangebied word. *Uitgesluit:* Sport- en kultuuraktiwiteite en leesdienste wat deur die skool self met behulp van hul subprogram 4.1-hulpbronne voorsien word.
4.4. Voorwaardelike toelaes Om voorsiening te maak vir projekte onder program 4 wat deur die Departement van Basiese Onderwys gespesifiseer word en deur voorwaardelike toelaes befonds word.	

[6] Let wel dat al die inligting op hierdie bladsy uit die goedgekeurde Begrotingstruktuur geneem is

Strategiese doelwit

Strategiese doelwit 4	**Om suksesvolle akademiese en sosiale deelname van alle leerders in die kultuur en kurrikulum van onderwysinstellings te maksimaliseer, en om hindernisse vir leer te minimaliseer (Onderwyswitskrif 6)**
Doelwitverklaring	1. Om te verseker dat leerders toegang tot die kurrikulum kry en hulle prestasie in Taal en Wiskunde optimaliseer; 2. Om te verseker dat leerders wat hindernisse tot leer ervaar of spesiale onderwysbehoeftes het 'n gedifferensieerde kurrikulum ontvang en op die hoogste vlak moontlik presteer; 3. Om 'n kontinuum van insluiting gegrond op die Sifting, Identifisering, Assessering en Ondersteuning (SIAS)-instrument te ontwikkel sodat leerders 'n toepaslike vlak en tipe ondersteuning in alle gewone, voldiens- en spesiale skole ontvang; 4. Om leerderbehoud te versterk deur leerders te ondersteun met gespesialiseerde ondersteuningsdienste met behulp van bestaande spanne en strukture, onder andere, skool-/instellinggebaseerde ondersteuningspanne; kringgebaseerde ondersteuningspanne; distriksgebaseerde ondersteuningstrukture; spesiale skole, spesiale skool-hulpbronsentrums; vollediens-/inklusiewe skole. 5. Om gespesialiseerde steundienste te verskaf – gespesialiseerde onderwysondersteuning, leerondersteuning, sielkundige dienste, skool-maatskaplike dienste, mediese en terapeutiese dienste. 6. Om in te skakel by ander staatsdepartemente en sektore vir die voorkoming en vroeë identifisering van hindernisse tot leer en die ondersteuning van leerders wat hindernisse tot leer ervaar of wat spesiale opvoedkundige behoeftes het.
Basislyn	Alle bovermelde elemente en strukture is in 'n vroeë stadium van implementering, asook 'n tien-punt plan van aksie. Ingrypings en programme vir ondersteuning sal oor die volgende vyf-jaar tydperk verskerp en versterk word.

Hulpbronoorwegings

6% van die totale begroting is aan Program 4 toegeken.

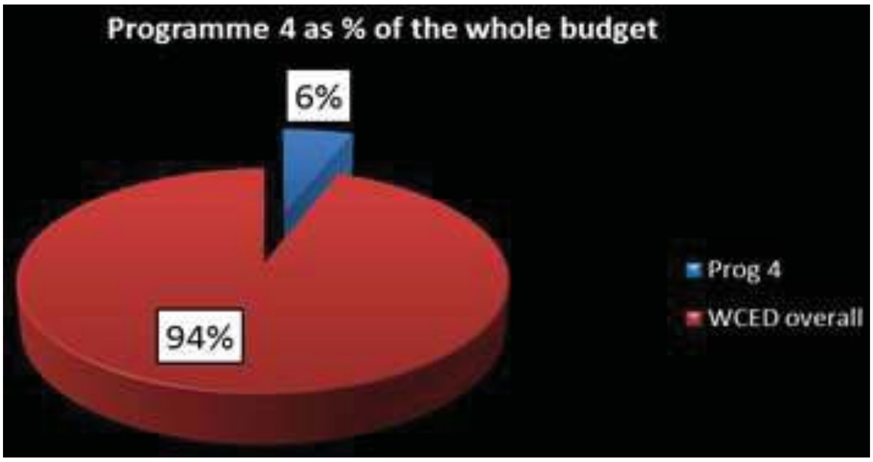

Uitgawetendense in die program se begroting

Provinsiale onderwyssektor – Sleuteltendense						
	2012/13	**2013/14**	**2014/15**	**2015/16**	**2016/17**	**2017/18**
	Werklik	**Werklik**	**Beraam**	**Beraam**	**Beraam**	**Beraam**
Betalings per program (R'000)						
1. Administrasie	**992,428**	**1,032,806**	**1,222,754**	**1,410,236**	**1,414,510**	**1,505,085**
2. Openbare gewone skoolonderwys	10,445,476	11,359,028	12,083,075	12,854,456	13,711,569	14,416,766
3. Subsidies vir onafhanklike skole	72,697	84,648	90,326	95,384	99,544	104,521
4. Openbare spesiale skoolonderwys	820,101	910,338	1,045,531	1,059,085	1,115,143	1,182,555
5. Vroeëkind-ontwikkeling	383,894	465,535	515,449	619,191	649,810	683,278
6. Infrastruktuur-ontwikkeling	750,672	1,054,312	1,397,772	1,427,227	1,281,939	1,288,320
7. Eksamen- en onderwysverwante dienste	188,399	204,553	253,717	279,349	290,211	262,406
	13,653,667	**15,111,220**	**16,608,624**	**17,744,928**	**18,562,726**	**19,442,931**

Hoe die begroting verdeel is:

BT 401	Openbare spesiale skoolonderwys – sleuteltendense					
	2012/13 Werklik	**2013/14 Werklik**	**2014/15 Beraam**	**2015/16 Beraam**	**2016/17 Beraam**	**2017/18 Beraam**
Betalings per subprogram (R'000)						
4.1 Skole	820,101	910,287	995,135	1,043,232	1,115,142	1,182,554
4.2 Menslike hulpbronontwikkeling		51	1	1	1	1
4.3 Voorwaardelike toelaes			50,395	15,852		
Totaal	**820,101**	**910,338**	**1,045,531**	**1,059,085**	**1,115,143**	**1,182,555**
Betalings per ekonomiese klassifikasie (R'000)						
Lopende betalings	677,441	775,034	897,517	915,480	964,700	1,024,139
Vergoeding van werknemers	668,879	761,299	871,414	887,631	935,073	992,943
- Opvoeders	528,414	601,426	688,417	701,228	738,707	784,424
- Nie-opvoeders	140,465	159,873	182,997	186,403	196,366	208,519
Goedere en dienste en ander lopende betalings	8,562	13,735	26,103	27,849	29,627	31,196
Oordragte en subsidies	131,428	131,975	134,330	140,577	147,248	155,052
Betalings vir kapitale bates	11,232	3,329	13,684	3,028	3,195	3,364
Totaal	**820,101**	**910,338**	**1,045,531**	**1,059,085**	**1,115,143**	**1,182,555**

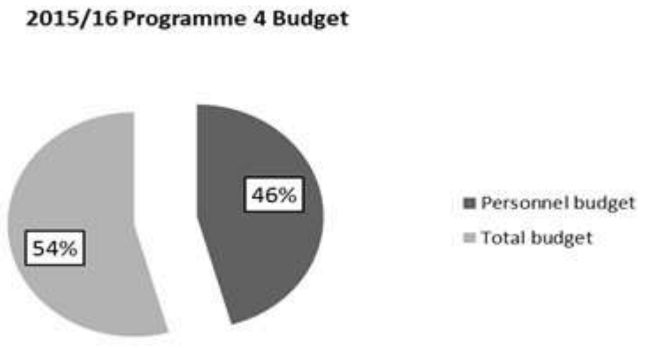

Tendense in die getal sleutelpersoneel

Daar is tans 49 maatskaplike werkers, 49 sielkundiges en 49 leerondersteuning-adviseurs in kringspanne gesetel. Toesighouers van die onderskeie dissiplines is by elk van die distrikte gesetel. Gekontrakteerde terapie-toesighouers is ook by elk van die distrikte gesetel. Daar is ’n voorstel dat hierdie poste permanent gemaak word, gegewe die belangrike rol wat hulle speel in die koördinering van terapeutiese dienste aan gewone skole, veral met Graad R- en Graad 1-ingrypings.

Geselekteerde spesiale skole word omskep in hulpbronsentrums met uitreikspanne. Daar is tans 21 uitreikspanne. ’n Bykomende twee spanne word elke jaar bygevoeg. Die samestelling van die generiese spanne is tans ’n sielkundige, spesiale onderwys-opvoeder en ’n terapeut. Een van die spanne is ’n spesialisspan vir outisme spektrum versteuring. Meer van die generiese spanne sal in spesialisspanne omskep word.

Program 4	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
	Werklik	**Werklik**	**Werklik**	**Beraam**	**Beraam**	**Beraam**	**Beraam**	**Beraam**
Opvoeders	1 829	1 860	1 886	1 875	1 875	1 875	1 875	1 875
Nie-opvoeders	973	971	1 003	1 005	1 005	1 005	1 005	1 005
Totaal	2 802	2 831	2 889	2 880	2 880	2 880	2 880	2 880

Tendense in die verskaffing van belangrike insette.

Die spesiale skool-busse is ’n verouderende vloot. Ten minste 14 busse moet in 2015/16 vervang word, teen ’n koste van ongeveer R500 000 elk. Dit sal na verwagting ’n herhalende uitgawe wees tot tyd en wyl die vloot ten volle vervang is. Verskaffing van eBraille-skootrekenaars sal jaarliks aangevul word teen ’n koste van ongeveer R1 miljoen in 2015/2016. Voorsiening sal vanaf 2015 gemaak word vir die toenemende uitrol van Suid-Afrikaanse Gebaretaal, waarvoor R250 000 in 2015/2016 vir hulpbronne benodig word. Sekere spesiale skool-hulpbronsentrums is geïdentifiseer as bewaarplekke van hulptoestelle wat deur ander spesiale skole of voldiens-/inklusiewe skole geleen sal word.

Risikobestuur

Risiko	Versagting
Prosesse en prosedures veroorsaak vertragings in die ondersteuning en/of plasing van leerders met hindernisse tot leer	Verseker dat daar geen administratiewe vertragings in die proses van assessering en verwysing is van leerders wat addisionele ondersteuning benodig nie
Leerders bly op ’n hoër vlak van ondersteuning as wat hulle nodig het	Verseker dat leerders vir die gepaste vlak van ondersteuning verwys word en dat die nodige ondersteuning gereeld hersien word
Onderwysers bied nie voldoende ondersteuning nie en verwys leerders wat verskillend leer	Onderwysers word opgelei om hulle onderrig en assessering te differensieer
Spesiale skole het nie genoeg hulpbronne nie	Toenemende transformasie van spesiale skole na spesiale skool-hulpbronsentrums deur bykomende opleiding aan personeel asook hulpbronne te voorsien
Uitermatige eise word aan spesiale skole gestel, gegewe die enorme behoefte aan ondersteuning in gewone skole	Beplan ’n billike verspreiding van ondersteuning in die skool asook vir uitreikprogramme

Program 5:

Doelwit[7]

Om ingevolge Witskrif 5 Vroeëkindontwikkeling (VKO) op die Graad R- en voor-Graad R-vlak aan te bied. (E-leer is ook ingesluit.)

Die fondse in hierdie program sluit *fondse* in *vir* alle staatsbefondsde goedere en dienste wat spesifiek betrekking het op Graad R en voor-Graad R by enige terrein of skool. Goedere en dienste wat deur die departement aangekoop word en oordragbetalings word hier ingesluit.

5.1. Graad R in openbare skole	
Om spesifieke openbare gewone skole van hulpbronne vir Graad R te voorsien.	*Ingesluit* program 7 se goedere en dienste wat aan spesifieke openbare skole toegeken word.
5.2. Graad R in vroeëkindontwikkelingsentrums	
Om Graad R in vroeëkindontwikkelingsentrums te ondersteun.	*Ingesluit* oordragbetalings aan vroeëkindontwikkeling-sentrums om die voorsiening van Graad R-onderwys in daardie sentrums te ondersteun.
5.3. Voor-Graad R-opleiding	
Om opleiding en die betaling van stipendiums aan voor-Graad R-praktisyns/-opvoeders te bied.	*Ingesluit* program 5 se goedere en dienste en oordragbetalings gerig op die voorsiening van opleiding en betaling van praktisyns onder die Graad R-vlak by die vroeëkindontwikkelingsentrums.
5.4. Menslike Hulpbronontwikkeling	
Om departementele dienste te voorsien vir die professionele en ander ontwikkeling van opvoeders en nie-opvoeders by VKO-terreine.	*Ingesluit* program 5 se goedere en dienste wat nodig is vir indiensopleiding van Graad R-praktisyns, insluitend die dienste van onderwyser-afrigters en afstandsonderrig wat verkry word deur beurse wat aan opvoeders toegestaan word. *Uitgesluit* MHO wat deur die skool of terrein self met behulp van hul subprogram 5.1- of 5.2-hulpbronne voorsien word.
5.5. Voorwaardelike toelaes Om voorsiening te maak vir projekte** onder program 5 wat deur die Departement van Basiese Onderwys gespesifiseer word en deur voorwaardelike toelaes befonds word.	

Strategiese doelwit

Strategiese doelwit 5	• **Om aan spesifieke openbare gewone skole en geïdentifiseerde onafhanklike terreine hulpbronne te voorsien wat vir Graad R nodig is, en om toestande daar te stel wat meer skole sal aanspoor om Graad R-klasse in bestaande beskikbare klaskamers of nuwe Graad R-klaskamers te vestig.** • **Verbeterde onderwyseropleiding**
Doelwitverklaring	Verbeterde gehalte van dienslewering in Graad R-klasse deur: 1. Betaling van Graad R-leerdersubsidies en die doeltreffende monitering daarvan. 2. Opleiding vir Graad R-praktisyns en -onderwysers 3. Deurlopende ondersteuning van en opleiding vir skoolhoofde 4. Voorsiening van LOOM en klaskamers 5. Vroeë identifisering van hindernisse tot leer en implementering van 'n ondersteuningsprogram hierdie ontwikkelingsagterstande aan te

[7] Let wel dat al die inligting op hierdie bladsy uit die goedgekeurde Begrotingstruktuur geneem is

	spreek
Doelwitverklaring	6. Bepaling van Graad R-onderwysposte van 2015/16 tot 2019/20 7. Die verskaffing van beurse vir die opgradering van Graad R-praktisyns se kwalifikasies na die B. Ed Grondslagfase deeltyds of die Diploma in Graad R-praktyke
Basislyn	Die belangrike uitgangspunt is dat hierdie sektor versterk moet word deur waarborge van gehalte-onderwys ten einde die opvoedkundige agterstande aan te spreek wat leerders sistematiese beïnvloed. Item 1 tot 6 is ingestel en sal verder ontwikkel en versterk word. Item 7 sal teweeggebring word deur 'n verandering in beleid en onderworpe aan finansiering en vennootskappe met toepaslike opleidingsinstellings. Huidige opleiding is vir Graad R-praktisyns en word deur die VOO-kolleges voorsien. Hierdie proses sal geëvalueer en aangepas word om vir die veranderde kwalifikasiemodel voorsiening te maak.

Hulpbronoorwegings

3% van die totale begroting is aan Program 5 toegeken.

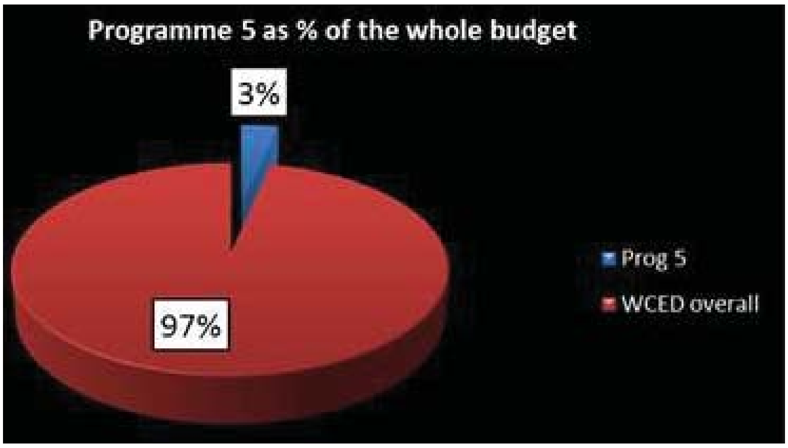

Provinsiale onderwyssektor – Sleuteltendense						
	2012/13	**2013/14**	**2014/15**	**2015/16**	**2016/17**	**2017/18**
	Werklik	**Werklik**	**Beraam**	**Beraam**	**Beraam**	**Beraam**
Betalings per program (R'000)						
1. Administrasie	**992,428**	**1,032,806**	**1,222,754**	**1,410,236**	**1,414,510**	**1,505,085**
2. Openbare gewone skoolonderwys	10,445,476	11,359,028	12,083,075	12,854,456	13,711,569	14,416,766
3. Subsidies vir onafhanklike skole	72,697	84,648	90,326	95,384	99,544	104,521
4. Openbare spesiale skoolonderwys	820,101	910,338	1,045,531	1,059,085	1,115,143	1,182,555
5. Vroeëkind-ontwikkeling	383,894	465,535	515,449	619,191	649,810	683,278
6. Infrastruktuur-ontwikkeling	750,672	1,054,312	1,397,772	1,427,227	1,281,939	1,288,320
7. Eksamen- en onderwysverwante dienste	188,399	204,553	253,717	279,349	290,211	262,406
	13,653,667	**15,111,220**	**16,608,624**	**17,744,928**	**18,562,726**	**19,442,931**

Uitgawetendense in die program se begroting

BT 501	Vroeëkindontwikkeling – sleuteltendense					
	2012/13 Werklik	**2013/14 Werklik**	**2014/15 Beraam**	**2015/16 Beraam**	**2016/17 Beraam**	**2017/18 Beraam**
Betalings per subprogram (R'000)						
5.1 Graad R in openbare skole	222,465	298,673	332,662	431,889	455,545	479,300
5.2 Graad R in vroeëkindontwikkelingsentrums	43,194	53,760	73,889	78,175	82,475	86,599
5.3 Voor-Graad R-opleiding	101,250	105,153	100,153	105,961	111,789	117,378
5.4 Menslike hulpbronontwikkeling			1	1	1	1
5.5 Voorwaardelike toelaes	16,985	7,949	8,744	3,165		
Totaal	**383,894**	**465,535**	**515,449**	**619,191**	**649,810**	**683,278**
Betalings per ekonomiese klassifikasie (R'000)						
Lopende betalings	100,000	125,304	125,989	213,139	221,425	233,472
Vergoeding van werknemers	64,203	63,142	66,038	149,575	157,703	166,564
►Opvoeders	64,203	63,142	66,038	149,575	157,703	166,564
►Nie-opvoeders						
Goedere en dienste en ander lopende betalings	35,797	62,162	59,951	63,564	63,722	66,908
Oordragte en subsidies	283,894	340,231	389,460	406,052	428,385	449,806
Betalings vir kapitale bates						
Totaal	**383,894**	**465,535**	**515,449**	**619,191**	**649,810**	**683,278**

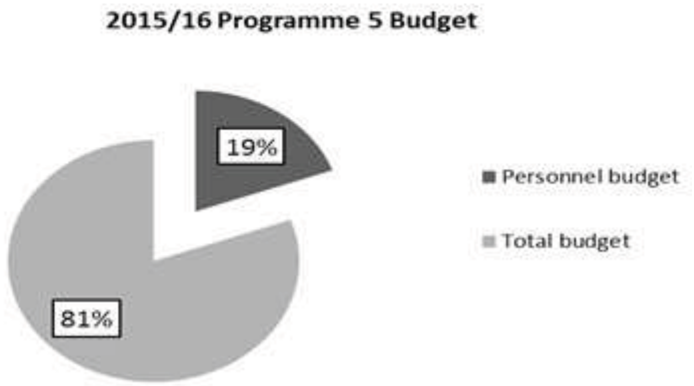

Tendense in die getal sleutelpersoneel

Program 5	2011/12 Werklik	2012/13 Werklik	2013/14 Werklik	2014/15 Beraam	2015/16 Beraam	2016/17 Beraam	2017/18 Beraam	2018/19 Beraam
Opvoeders	224	205	187	183	183	183	183	183
Nie-opvoeders	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	224	205	187	183	183	183	183	183

Tendense in die verskaffing van belangrike insette.

Die uitdaging oor die MTUR is om te verseker dat daar geen gebiede van onvoldoende toegang is nie en om die gehalte van VKO te verbeter. Benewens die toename in die kwantiteit en kwaliteit van insette, is dit ook belangrik dat 'n meganisme ingestel word om die impak van Graad R op skoolgereedheid en enige verandering met die verloop van tyd te assesseer, asook die onderliggende faktore. Beplanning vir die bekendstelling van 'n ekstra jaar van VKO, gelei deur die Departement van Maatskaplike Ontwikkeling, sal ook na verwagting oor die vyf-jaar tydperk voltooi word. Die gehalte van Graad R-praktyke sal afhang van die voortsetting van die voorsiening van gepaste hulpbronne, infrastruktuur, finansiële ondersteuning en die opgradering van Graad R-praktisyns se kwalifikasies, asook die instelling van Graad R-onderwysposte in voorheen gemarginaliseerde en benadeelde gemeenskappe. Aangesien 2019 die beoogde jaar vir verpligte Graad R is, sal die WKOD verseker dat die huidige risiko's wat in VKO bestaan, versag word. Die doelwit om die gehalte van onderwys te verbeter deur die behandeling van kwessies rondom gehalte en toegang op die Graad R-vlak, sal die volgehoue voorsiening van hulpbronne noodsaak om leerders te stimuleer en op te voed.

Risikobestuur

Risiko	Versagting
Ouers versuim om hulle kinders te registreer	Voorspraak moet voortduur om ouers te bereik
Skole is nie bereid of in staat om hulle aanbieding uit te brei om Graad R in te sluit nie, byvoorbeeld in gebiede waar hoë densiteit van die bevolking voorkom	Ondersteuning vir onafhanklike terreine moet voortduur sodat die inskrywingsteikens bereik word en gehalte-onderwys voorsien word
Gehalte van onderwysers	Verseker dat nuutaangestelde personeel goed gekwalifiseerd is en bied vaardigheids-ontwikkeling vir diegene wat reeds aangestel is
Beleidsontwikkeling stem nie ooreen met die plan om onderwysers met volledige kwalifikasies aan te stel nie	Verseker dat al die stappe wat geneem word, deur beleid ondersteun is en dat fondse vir die voorgestelde inisiatief beskikbaar is.

Program 6:

Doelwit[8]

Om infrastruktuurfasiliteite vir skole en nie-skole te voorsien en onderhou.

Die fondse in hierdie program sluit *fondse vir* goedere en dienste in wat nodig is vir die infrastruktuurontwikkeling en instandhouding van die geboue.

6.1. Administrasie	
Om infrastruktuurfasiliteite vir administrasie te voorsien en onderhou.	*Sluit* goedere en dienste *in* wat vir die infrastruktuur-ontwikkeling en instandhouding van kantore benodig word.
6.2. Openbare Gewone Skole	
Om infrastruktuurfasiliteite vir openbare gewone skole te voorsien en onderhou.	*Ingesluit* goedere en dienste wat vir die openbare gewone skole (hoofstroom en voldiensskole) se infrastruktuur-ontwikkeling en instandhouding nodig is.
6.3. Openbare spesiale skole	
Om infrastruktuurfasiliteite vir openbare spesiale skole te voorsien en onderhou.	*Sluit* goedere en dienste *in* wat vir die infrastruktuur-ontwikkeling en instandhouding van spesiale skole benodig word.
6.4. Vroeëkindontwikkeling	
Om infrastruktuurfasiliteite vir die vroeëkindontwikkeling te voorsien en onderhou.	*Sluit* goedere en dienste *in* wat vir die infrastruktuur-ontwikkeling en instandhouding van vroeëkindontwikkeling benodig word.

Strategiese doelwit

Strategiese doelwit	**Om geprioritiseerde, kostedoeltreffende en effektiewe instandhouding van infrastruktuur te verseker en dat skole gebou word om by die belangrikste demografiese tendense te pas**
Doelwitverklaring	1. Ontwikkel 'n betroubare, omvattende databasis van die vereistes vir instandhouding van skoolinfrastruktuur. 2. Prioritiseer ingrypings op grond van ingeligte en objektiewe kriteria en akkurate inligtingstelsels. 3. Bestuur die bouprogram om die voorsiening van nuwe skole, vervanging van strukture wat met ongepaste materiaal gebou is, opknapping van klaskamers en voorsiening van nuwe klaskamers en mobiele klaskamers in te sluit ten einde in korttermynvraag te voorsien. 4. Wat tekorte in befondsing en 'n verouderde infrastruktuur betref, pas 'n benadering van 'n hiërargie van behoeftes soos volg toe: Herstelwerk aan dakke, strukturele herstelwerk aan geboue, watertoevoer, kragtoevoer, riool- en ablusiegeriewe, slote en gewelplate, plafonne, grensheinings, verfwerk. 5. Verrig noodinstandhouding in die geval van natuurrampe, strukturele probleme en vandalisme.
Basislyn	Die WKOD bestuur die toename in leerdergetalle deur die voorsiening van nuwe skole, die bou van ekstra klaskamers en die bou van vervangingskole. Die planne vir die pad vorentoe is vir 'n volgehoue, uitgebreide program van nuwe skole en hernuwing, met 'n toename in die gedeelte wat aan instandhouding toegeken word. Die provinsie sal bou op sy ervaring om die program oor die volgende vyf jaar te bestuur.

[8] Let wel dat al die inligting op hierdie bladsy uit die goedgekeurde Begrotingstruktuur geneem is

Hulpbronoorwegings

7% van die totale begroting is aan Program 6 toegeken.

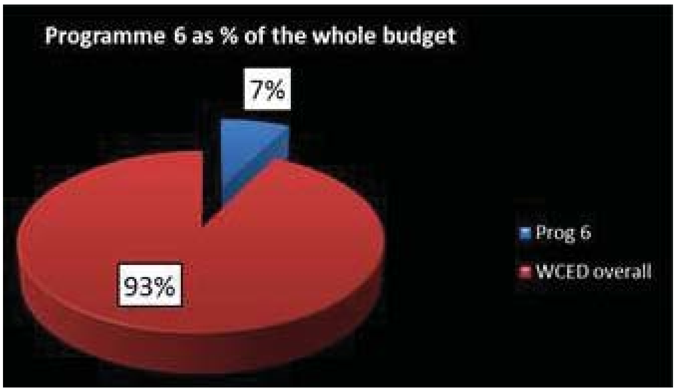

Uitgawetendense in die program se begroting

Provinsiale onderwyssektor – Sleuteltendense						
	2012/13	**2013/14**	**2014/15**	**2015/16**	**2016/17**	**2017/18**
	Werklik	**Werklik**	**Beraam**	**Beraam**	**Beraam**	**Beraam**
Betalings per program (R'000)						
1. Administrasie	**992,428**	**1,032,806**	**1,222,754**	**1,410,236**	**1,414,510**	**1,505,085**
2. Openbare gewone skoolonderwys	10,445,476	11,359,028	12,083,075	12,854,456	13,711,569	14,416,766
3. Subsidies vir onafhanklike skole	72,697	84,648	90,326	95,384	99,544	104,521
4. Openbare spesiale skoolonderwys	820,101	910,338	1,045,531	1,059,085	1,115,143	1,182,555
5. Vroeëkind-ontwikkeling	383,894	465,535	515,449	619,191	649,810	683,278
6. Infrastruktuur-ontwikkeling	750,672	1,054,312	1,397,772	1,427,227	1,281,939	1,288,320
7. Eksamen- en onderwysverwante dienste	188,399	204,553	253,717	279,349	290,211	262,406
	13,653,667	**15,111,220**	**16,608,624**	**17,744,928**	**18,562,726**	**19,442,931**

Hoe die begroting verdeel is:

BT601	Infrastruktuurontwikkeling – sleuteltendense					
	2012/13 Werklik	**2013/14 Werklik**	**2014/15 Beraam**	**2015/16 Beraam**	**2016/17 Beraam**	**2017/18 Beraam**
Betalings per subprogram (R'000)						
6.1 Administrasie	846	9,190	21,355	17,724	9,760	10,000
6.2 Openbare gewone skoolonderwys	697,686	1,023,222	1,303,600	1,324,106	1,179,788	1,203,411
6.3 Spesiale skole	14,683	6,978	10,855	56,287	51,908	54,909
6.4 Vroeëkindontwikkeling	37,457	14,922	61,962	29,110	40,483	20,000
Totaal	**750,672**	**1,054,312**	**1,397,772**	**1,427,227**	**1,281,939**	**1,288,320**
Lopende betalings	153,028	200,403	255,080	353,676	355,411	307,620
Vergoeding van werknemers	456	5,446	8,903	5,864		
- Opvoeders						
- Nie-opvoeders	456	5,446	8,903	5,864		
Goedere en dienste en ander lopende betalings	152,572	194,957	246,177	347,812	355,411	307,620
Oordragte en subsidies	89,818	142,935	317			
Betalings vir kapitale bates	507,826	710,974	1,142,375	1,073,551	926,528	980,700
Totaal	**750,672**	**1,054,312**	**1,397,772**	**1,427,227**	**1,281,939**	**1,288,320**

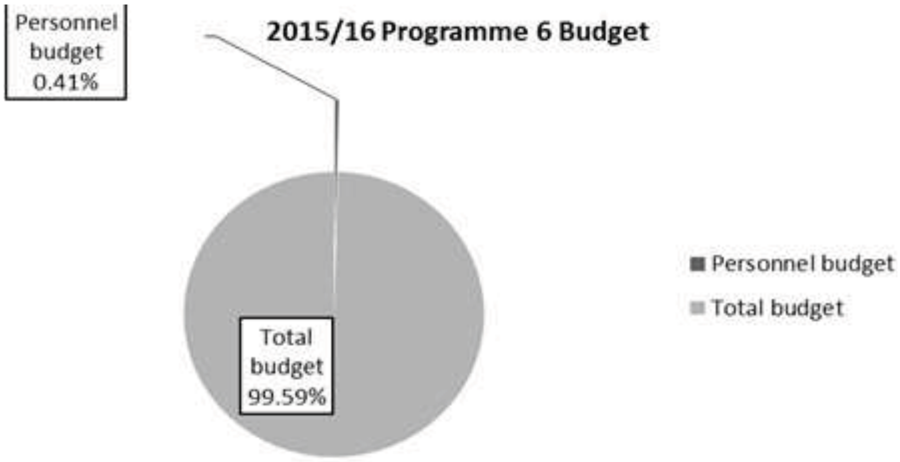

Tendense in die getal sleutelpersoneel

Program 6	2011/12 Werklik	2012/13 Werklik	2013/14 Werklik	2014/15 Beraam	2015/16 Beraam	2016/17 Beraam	2017/18 Beraam	2018/19 Beraam
Opvoeders	0	0	1	1	1	1	1	1
Nie-opvoeders	0	0	17	18	18	18	18	18
Totaal	0	0	18	19	19	19	19	19

Risikobestuur

Risiko	Versagting
Risiko's gekoppel aan beplanning, die kompleksiteite van die terrein, die weer, om binne begroting en tydsraamwerke te bly	Gevorderde beplanning; skepping van die jaar nul in die Gebruiker-Batebestuursplan (G-BBP) en oplossing van alle grondsake voordat 'n begroting aan 'n projek toegeken word.
Die beskikbaarheid van geskikte kontrakteurs, m.a.w. die vermoë van die mark om betyds en binne die begroting in vraag te voorsien	Toesighouding oor en ondersteuning aan die Departement van Vervoer en Openbare Werke in die aanstelling van professionele konsultante en kontrakteurs.
Grondverkryging en die nodige gebruiksregte en vergunning vir beplanning	Projekte word slegs op die aktiewe G-BBP aangebring nadat grondsake opgelos is.
Voldoende aanpassing tussen vraag en aanbod	Verseker dat besluite gegrond is op alle beskikbare data en dat die medium- en langtermynplanne buigsaam genoeg is om druk oor die korttermyn te akkommodeer. Vaslegging van relevante en betroubare data op GIS en bygewerkte SOBIS-syfers.
Behoeftes oorskry die verskaffing van geboue	Voorsien mobiele klaskamers (as 'n laaste uitweg) as 'n maatstaf vir gebeurlikheid
Agteruitgang van geboue	Geleidelike verhoging in die begroting vir instandhouding.

Program 7: Eksamen- en Onderwysverwante Dienste

Doelwit[9]

Om onderwysinstellings as 'n geheel van eksamen- en onderwysverwante dienste te voorsien.

Die fondse in hierdie program behels alle fondse wat gebruik word vir ondersteuning aan instellings wat nie gemaklik by enige van die ander programme inpas nie of waar dit op departementeel bestuurde eksamens betrekking het.

7.1. Betalings aan SETA	
Om ingevolge die Wet op Vaardigheidsontwikkeling MHO vir werknemers te voorsien	*Ingesluit* betalings aan die Sektor Onderwys- en Opleidingsowerhede (SETA's).
7.2. Professionele dienste	
Om opvoeders en leerders in skole van departementeel-bestuurde steundienste te voorsien	*Ingesluit* alle goedere en dienste wat deur opvoeders en leerders by skole gebruik word, waar daardie goedere en dienste nie spesifiek aan die skool verbonde is nie, bv. sielkundige berading wat deur distriksgebaseerde beraders en steunpersoneel aangebied word om inklusiewe onderwys te bevorder of OSLO in gewone skole te ondersteun, dienste wat deur 'n onderwyssentrum of hulpbronsentrum aangebied word en distriksgebaseerde dienste vir leerderassessering. *Uitgesluit* dienste met betrekking tot menslike hulpbronbestuur en professionele dienste wat deur die skool self met behulp van subprogram-hulpbronne voorsien word.
7.3. Spesiale projekte	
Om voorsiening te maak vir spesiale departementeel bestuurde ingrypingsprojekte in die onderwysstelsel as 'n geheel.	*Ingesluit* goedere en dienste wat nodig is vir projekte van 'n generiese aard, bv. veldtogte vir steunwerwing van toepassing op die onderwysstelsel as 'n geheel. Sluit ook beurse vir nie-amptelike/ werknemers en studente in.
7.4. Eksterne eksamens	
Om vir departementeel-bestuurde eksamendienste voorsiening te maak.	*Ingesluit* goedere en dienste wat nodig is vir die Graad 12- of enige ander eksamens in die onderwysstelsel, waar die hulpbronne sentraal deur die departement bestuur word en nie aan individuele instellings toegeken word nie.
7.5. Voorwaardelike toelae	
Om voorsiening te maak deur projekte wat deur die Departement van Onderwys gespesifiseer is en op meer as een program van toepassing is en uit voorwaardelike toelaes befonds word.	*Ingesluit* alle goedere, dienste en betalings wat deur voorwaardelike toelaes van die Departement van onderwys befonds word.

[9] Let wel dat al die inligting op hierdie bladsy uit die goedgekeurde Begrotingstruktuur geneem is

Strategiese doelwit

Strategiese doelwit	**Om toegang tot alle eksterne eksamens te voorsien; die geloofwaardigheid van die eksamen- en assesseringsprosesse te verseker; te verseker dat alle skole eksamens en skoolgebaseerde assesserings doeltreffend bestuur; en om leer te ondersteun**
Doelwitverklaring	1. Om te verseker dat skole en eksamensentrums die nodige eksamen- en assesseringsbeleid korrek en konsekwent toepas ten einde die geloofwaardigheid van die algehele eksaminering- en assesseringstelsel te versterk. 2. Hersien die assesseringsprosedures en rekordhouding van en verslagdoening oor assesseringstake. 2. Om te verseker dat skoolgebaseerde assesseringspunte geldig en betroubaar is. 3. Om leerderprestasie in alle skole te ondersteun deur kwantitatiewe en kwalitatiewe data deur middel van verslae oor eksamens en ander assesserings te verskaf, asook deur geïdentifiseerde skole, leersentrums vir volwassenes en hul leerders vir hul prestasie te beloon.
Basislyn	Alle bovermelde stelsels en praktyke is in plek en moet oor die volgende vyf-jaar tydperk hersien, gesistematiseer en versterk word.

Hulpbronoorwegings

2% van die totale begroting is aan Program 7 toegeken.

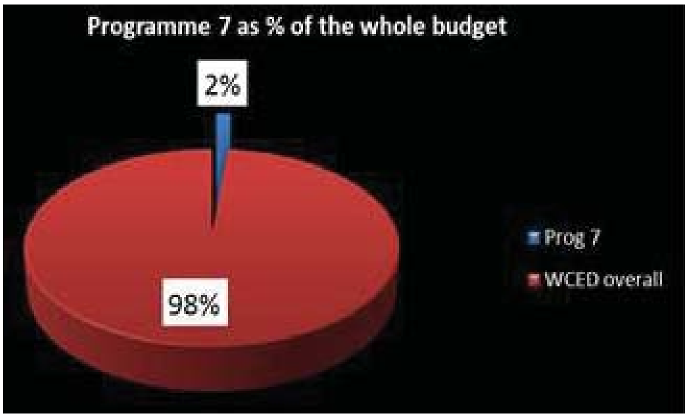

Uitgawetendense in die program se begroting

Provinsiale onderwyssektor – Sleuteltendense						
	2012/13	**2013/14**	**2014/15**	**2015/16**	**2016/17**	**2017/18**
	Werklik	**Werklik**	**Beraam**	**Beraam**	**Beraam**	**Beraam**
Betalings per program (R'000)						
1. Administrasie	**992,428**	**1,032,806**	**1,222,754**	**1,410,236**	**1,414,510**	**1,505,085**
2. Openbare gewone skoolonderwys	10,445,476	11,359,028	12,083,075	12,854,456	13,711,569	14,416,766
3. Subsidies vir onafhanklike skole	72,697	84,648	90,326	95,384	99,544	104,521
4. Openbare spesiale skoolonderwys	820,101	910,338	1,045,531	1,059,085	1,115,143	1,182,555
5. Vroeëkind-ontwikkeling	383,894	465,535	515,449	619,191	649,810	683,278
6. Infrastruktuur-ontwikkeling	750,672	1,054,312	1,397,772	1,427,227	1,281,939	1,288,320
7. Eksamen- en onderwysverwante dienste	188,399	204,553	253,717	279,349	290,211	262,406
	13,653,667	**15,111,220**	**16,608,624**	**17,744,928**	**18,562,726**	**19,442,931**

Hoe die begroting verdeel is:

Program 7: Eksamen- en Onderwysverwante Dienste							
		2012/13 Werklik	**2013/14 Werklik**	**2014/15 Beraam**	**2015/16 Beraam**	**2016/17 Beraam**	**2017/18 Beraam**
Betalings per subprogram (R'000)							
7.1 Betalings aan SETA		5,524	5,811	6,096	6,450	6,805	7,145
7.2 Professionele dienste		17,996	19,436	22,532	28,874	30,601	32,403
7.3 Eksterne eksamens		136,242	137,842	158,221	173,308	183,969	185,704
7.4 Spesiale projekte		12,085	23,616	49,137	19,631	18,728	20,028
7.5 Voorwaardelike toelae-projekte		16,552	17,848	17,731	51,086	50,108	17,126
Totaal		**188,399**	**204,553**	**253,717**	**279,349**	**290,211**	**262,406**
Betalings per ekonomiese klassifikasie (R'000)							
Lopende betalings		177,459	178,632	206,182	230,538	242,503	247,829
Vergoeding van werknemers		110,968	122,196	133,162	151,214	161,315	171,798
- Opvoeders		56,594	62,320	67,913	77,119	82,271	87,617
- Nie-opvoeders		54,374	59,876	65,249	74,095	79,044	84,181
Goedere en dienste en ander lopende betalings		66,491	56,436	73,020	79,324	81,188	76,031
Oordragte en subsidies		10,661	25,384	47,329	48,593	47,478	14,335
Betalings vir kapitale bates		279	537	206	218	230	242
Totaal		**188,399**	**204,553**	**253,717**	**279,349**	**290,211**	**262,406**

2015/16 Programme 7 Budget

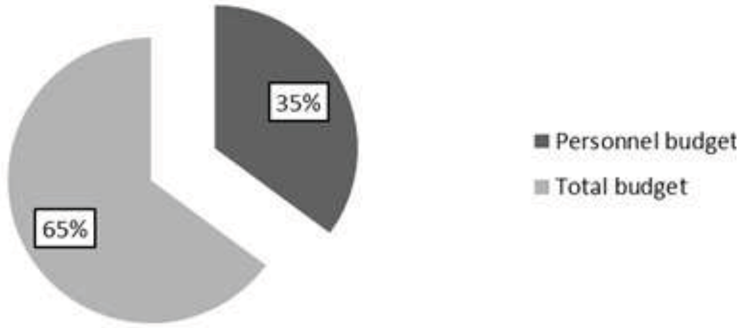

Tendense in die getal sleutelpersoneel

Program 6	2011/12 Werklik	2012/13 Werklik	2013/14 Werklik	2014/15 Beraam	2015/16 Beraam	2016/17 Beraam	2017/18 Beraam	2018/19 Beraam
Opvoeders	0	0	646	660	660	660	660	660
Nie-opvoeders	98	110	534	547	547	547	547	547
Totaal	98	110	1 180	1 207	1 207	1 207	1 207	1 207

Risikobestuur

Risiko	Versagting
Oorlading van die administrasie van assessering	Hersiening van prosedures en vereistes
Oneweredige toepassing van interne standaarde in assessering	Bied moderering en opleiding aan om te verseker dat standaarde eweredig toegepas word
Sekuriteitsrisiko's met die verspreiding van vraestelle	Nakoming van streng sekuriteitsprosedures
Nasieners met onvoldoende of ongepaste kwalifikasies en ervaring	Doeltreffende en tydige keuring van nasieners